

Пропозиції до проєкта постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Положення про вимоги до системи корпоративного управління та системи внутрішнього контролю фінансових компаній та Змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України”

№ з/п	Норма оприлюдненого проєкта акта Національного банку України	Зауваження і пропозиції заінтересованих осіб	Обґрунтування заінтересованих осіб
1	2	3	4
1	Пропозиції Всеукраїнської асоціації фінансових компаній (ВАФК)		
2	3. Фінансовим компаніям привести свою діяльність у відповідність до вимог Положення у строк до 30 квітня 2025 року.	3. Фінансовим компаніям привести свою діяльність у відповідність до вимог Положення у строк до 30 ~~квітня~~ червня 2025 року.	Пропонуємо перенести терміни виконання Положення строком на 3 місяці, враховуючи, що проєкт знаходиться на обговоренні та на обробку пропозицій регулятором потрібний певний проміжок часу, також враховуючи, що на впровадження подібної постанови НБУ №64 банкам було надано більше 18 місяців
3	1) вимірювання (оцінка) ризиків – процес порівняння результатів аналізу ризиків з встановленим в документах з планування діяльності та / або в документі / документах з організації системи внутрішнього контролю рівнем схильності до ризиків та прийнятним рівнем ризику з метою прийняття рішень щодо	1) вимірювання (оцінка) ризиків – процес порівняння результатів аналізу ризиків з встановленим в документах з планування діяльності та / або в документі / документах з організації системи управління ризиками ~~внутрішнього контролю~~ рівнем схильності до ризиків та прийнятним рівнем ризику з метою прийняття рішень щодо застосування методів управління ризиками;	Пропонуємо викласти у запропонованій редакції, враховуючи, що процедури вимірювання (оцінки ризиків) стосуються документів з цих питань.

1	2	3	4
	застосування методів управління ризиками;		
4	б) відповідальний працівник – працівник фінансової компанії, на якого покладено виконання окремих функцій в рамках забезпечення функціонування системи внутрішнього контролю;		<p>Просимо регулятора надати роз'яснення, з числа яких працівників структурних підрозділів фінансова компанія має визначити цих осіб, враховуючи, що кожний працівник здійснює внутрішній контроль при виконанні своїх функцій, та враховуючи, що в фінансовій компанії визначена 2 та 3 лінії захисту, які теж свою чергу здійснюють контроль за функціонуванням системи внутрішнього контролю.</p> <p>Як фінансова компанія має визначити цих осіб, визначити цю відповідальність посадовими інструкціями, організаційно-розпорядчим документом? Що це за окремі функції в системі внутрішнього контролю?</p>
5	9) документи з планування діяльності – план діяльності або документи, що містять загальний опис бачення започаткування, організації та подальшого розвитку бізнесу фінансової компанії;		З метою коректного трактування фінансовими компаніями вимог Постанови просимо регулятора надати роз'яснення що це за документи (наприклад, бізнес-план, стратегія розвитку фінансової компанії), на скільки років вони складаються, ким затверджуються?
6	14) культура управління ризиками – дотримання визначених фінансовою компанією принципів, правил, норм фінансової компанії спрямованих на	14) культура управління ризиками – дотримання визначених фінансовою компанією принципів, правил, норм законодавства фінансової компанії	Пропонуємо викласти у запропонованій редакції, враховуючи, що створення та дотримання культури управління ризиками та норм фінансової компанії базується

1	2	3	4
	поінформованість усіх працівників фінансової компанії щодо прийняття ризиків та управління ризиками;	спрямованих на поінформованість усіх працівників фінансової компанії щодо прийняття ризиків та управління ризиками;	(включає) з урахуванням норм законодавства та нормативно-правових актів НБУ.
7	20) підрозділ контролю – підрозділ / особа, який / яка здійснює об'єктивну та незалежну оцінку діяльності фінансової компанії, забезпечує достовірність звітування [підрозділ з управління ризиками (особа, на яку покладена функція такого підрозділу), підрозділ з контролю за дотриманням норм (комплаєнс) (особа, на яку покладена функція такого підрозділу), внутрішній аудитор / головний внутрішній аудитор (штатний працівник, на якого покладена функція проведення внутрішнього аудиту, або керівник структурного підрозділу, відповідального за проведення внутрішнього аудиту)];	20) підрозділ контролю – підрозділ / особа, який / яка здійснює об'єктивну та незалежну оцінку діяльності фінансової компанії, забезпечує достовірність звітування [підрозділ з управління ризиками (особа, на яку покладена функція такого підрозділу), підрозділ з контролю за дотриманням норм (комплаєнс) (особа, на яку покладена функція такого підрозділу), ~~внутрішній аудитор / головний внутрішній аудитор~~ підрозділ внутрішнього аудиту (~~штатний працівник, на якого покладена функція проведення внутрішнього аудиту, або керівник структурного підрозділу, відповідального за проведення внутрішнього аудиту~~)];	Пропонуємо викласти у запропонованій редакції, бо у підпункті 25 вже буде визначено термін «підрозділ внутрішнього аудиту» і буде мати вигляд єдиного підходу у викладенні інформації.
8	25) служба внутрішнього аудиту – внутрішній аудитор / головний внутрішній аудитор (штатний працівник, на якого покладена функція проведення внутрішнього аудиту, або керівник структурного підрозділу, відповідального за проведення внутрішнього аудиту);	25) ~~служба~~ підрозділ внутрішнього аудиту – внутрішній аудитор / головний внутрішній аудитор (штатний працівник, на якого покладена функція проведення внутрішнього аудиту, або керівник структурного підрозділу, відповідального за проведення внутрішнього аудиту);	Пропонуємо викласти у запропонованій редакції, бо визначення «підрозділ» по тексту проекту Постанови застосовано до комплаєнс та ризиків і буде мати вигляд єдиного підходу у викладенні інформації.

1	2	3	4
9	<p>20. Фінансова компанія для належного функціонування системи внутрішнього контролю зобов'язана забезпечити:</p> <p>1) прийняття внутрішнього документа / внутрішніх документів з питань організації та забезпечення функціонування системи внутрішнього контролю із дотриманням вимог цього Положення та законодавства України;</p> <p>2) побудову відповідної організаційної структури фінансової компанії;</p> <p>3) впровадження компонентів системи внутрішнього контролю;</p> <p>4) наявність затвердженого порядку заміни / покладення обов'язку на час тимчасової відсутності, призначення / звільнення / припинення повноважень осіб, на яких покладено виконання функцій внутрішнього контролю.</p> <p>Фінансова компанія зобов'язана після запровадження системи внутрішнього контролю забезпечувати її постійне та ефективне функціонування.</p>		<p>Просимо регулятора надати роз'яснення щодо підpunkту 4 пункту 20 Постанови, а саме що це має бути за порядок заміни / покладення обов'язку на час тимчасової відсутності, призначення / звільнення / припинення повноважень осіб, на яких покладено виконання функцій внутрішнього контролю, якщо кожний структурний підрозділ фінансової компанії, який відповідає за певний процес в компанії здійснює поточні заходи контролю та управління ризиками в межах своєї відповідальності та функцій, повноважень, обов'язків, визначених посадовою інструкцією працівника, внутрішніми документами фінансової компанії.</p>

1	2	3	4
	Фінансова компанія зобов'язана надавати на вимогу Національного банку всю інформацію та документи, необхідні для здійснення Національним банком нагляду за дотриманням фінансовою компанією вимог щодо функціонування системи внутрішнього контролю.		
10	21.Суб'єктами внутрішнього контролю фінансової компанії є: 1) відповідальний орган фінансової компанії та його комітети (у разі створення); 2) виконавчий орган фінансової компанії та його комітети (у разі створення); 3) підрозділи / працівники, безпосередньо залучені до процесу надання послуг (бізнес-підрозділи) та підрозділи підтримки діяльності фінансової компанії; 4) підрозділ / особа, на яку покладена функція з управління ризиками; 5) підрозділ / особа, на яку покладена функція контролю за дотриманням норм (комплаєнс); 6) служба внутрішнього аудиту.	21.Суб'єктами внутрішнього контролю фінансової компанії є: 1) відповідальний орган фінансової компанії та його комітети (у разі створення); 2) виконавчий орган фінансової компанії та його комітети (у разі створення); 3) підрозділи / працівники, безпосередньо залучені до процесу надання послуг (бізнес-підрозділи) та підрозділи підтримки діяльності фінансової компанії; 4) підрозділ / особа, на яку покладена функція з управління ризиками; 5) підрозділ / особа, на яку покладена функція контролю за дотриманням норм (комплаєнс); 6) служба підрозділ внутрішнього аудиту.	Пропонуємо викласти у запропонованій редакції, бо визначення «підрозділ» по тексту проекту Постанови застосовано до комплаєнс та ризиків і буде мати вигляд єдиного підходу у викладенні інформації.
11	25. Заходами, дотримання яких свідчить про впровадження та	Пропонуємо викласти у наступній редакції підпункт 7.	

1	2	3	4
	<p>ефективність, комплексність та адекватність функціонування системи управління ризиками як компонента системи внутрішнього контролю фінансової компанії є:</p> <p>1) відповідність затверджених відповідальним органом фінансової компанії стратегії управління ризиками та декларації схильності до ризиків фінансової компанії документам з планування діяльності фінансової компанії та вимогам цього Положення;</p> <p>2) відповідність профілю ризику фінансової компанії, затвердженому відповідальним органом фінансової компанії, рівню ризик-апетиту;</p> <p>3) повнота та ефективність впровадження внутрішнього документа / внутрішніх документів з питань управління ризиками;</p> <p>4) створення та дотримання культури управління ризиками, включаючи забезпечення обізнаності та залучення членів органу управління фінансової компанії, а також інших працівників фінансової компанії до управління ризиками (періодичність засідань органу управління</p>	<p>7) наявність в осіб, на яких покладена функція з управління ризиками належного статусу та відповідної кваліфікації для виконання покладених на них функцій;</p>	

1	2	3	4
	<p>фінансової компанії, комітетів органу управління фінансової компанії за участю головного ризик-менеджера / працівників підрозділу з управління ризиками, документування таких засідань), навчання працівників фінансової компанії з питань управління ризиками;</p> <p>5) відповідність внутрішніх документів щодо управління ризиками вимогам цього Положення;</p> <p>6) забезпечення моніторингу та контролю за функціями, які виконуються третіми особами, які залучаються фінансовою компанією до виконання її ключових функцій (у разі залучення таких осіб на аутсорсинг);</p> <p>7) наявність в особи, на яку покладена функція з управління ризиками належного статусу та відповідної кваліфікації для виконання покладених на неї функцій;</p> <p>8) виконання фінансовою компанією інших вимог щодо системи управління ризиками, установлених цим Положенням.</p>		
12	30. Суб'єкти трьох ліній захисту фінансової компанії зобов'язані:	Пропонуємо викласти у наступній редакції	Пропонуємо викласти підпункт 3 пункту 30 у запропонованій редакції, адже напрямок

1	2	3	4
	<p>1) дотримуватися вимог законодавства України, внутрішніх документів фінансової компанії, у межах повноважень виконувати рішення про застосування заходів щодо усунення / мінімізації порушень / недоліків, виявлених у системі внутрішнього контролю уповноваженими суб'єктами першої – третьої лінії захисту, суб'єктами аудиторської діяльності та / або Національним банком;</p> <p>2) діяти в межах своїх повноважень, виконувати покладені на них органом управління фінансової компанії обов'язки щодо внутрішнього контролю;</p> <p>3) проходити навчання, призначене / організоване фінансовою компанією із метою підвищення рівня кваліфікації у сфері внутрішнього контролю, порядок, умови та періодичність проведення якого визначає фінансова компанія у внутрішньому документі / внутрішніх документах.</p>	<p>3) проходити навчання, призначене / організоване фінансовою компанією із метою підвищення рівня кваліфікації у сфері внутрішнього контролю — корпоративного управління, порядок, умови та періодичність проведення якого визначає фінансова компанія у внутрішньому документі / внутрішніх документах.</p>	<p>корпоративного управління набагато ширший та включає набагато більше питань, в тому числі систему управління ризиками, з якою повинні бути ознайомлені всі працівники з метою своєчасного виявлення та запобігання ризиків. Також, вважаємо, що не можна провести загальне навчання по внутрішньому контролю, враховуючи, що для кожного процесу свої контрольні функції.</p>
13	<p>32. Суб'єкти другої лінії захисту в межах повноважень під час виконання функцій з контролю за</p>		<p>Пропонуємо регулятору розділити повноваження підрозділів 2-ї лінії захисту з метою однакового трактування вимог цього</p>

1	2	3	4
	<p>дотриманням норм (комплаєнс) та функції з управління ризиками фінансової компанії:</p> <p>1) надають пропозиції щодо вибору та визначення органом управління фінансової компанії видів контрольної діяльності;</p> <p>2) консультують виконавчий орган фінансової компанії з питань розроблення / перегляду внутрішніх документів, які визначають процес здійснення кожного з видів діяльності в межах системи внутрішнього контролю, та окремих процедур внутрішнього контролю;</p> <p>...</p>		<p>пункту фінансовими компаніями, тобто для розуміння розподілу цих повноважень між цими підрозділами.</p>
14	<p>34. Фінансова компанія зобов'язана визначити у внутрішніх документах письмовий опис процесів, які забезпечують організацію та функціонування системи внутрішнього контролю, включаючи завдання, порядок та етапи здійснення заходів з контролю, відповідальних працівників, а також способи досягнення результатів щодо кожного процесу.</p>		<p>Просимо регулятора надати роз'яснення, чи достатнім є опис (визначення) цих процесів в окремих документах компанії, якщо вони визначені окремими порядками, положеннями, інструкціями та регламентами, тощо. Чи це має бути окремий документ, який описує всі процеси?</p> <p>Яку суть регулятор вкладає в способи досягнення результатів процесу, якщо опис процесу визначає яким чином цей процес буде здійснюватися та визначає кінцевий результат.</p>

1	2	3	4
15	<p>37. Фінансова компанія доводить до відома працівників внутрішні документи, які містять інформацію, потрібну для належного виконання такими працівниками своїх повноважень, включно з повноваженнями щодо здійснення внутрішнього контролю.</p> <p>Фінансова компанія зобов'язана письмово фіксувати кожен факт ознайомлення працівника із такими документами у спосіб, що дає змогу підтвердити факт такого ознайомлення, включно з ознайомленням під підпис працівника та особи, яка забезпечила проведення ознайомлення, а також дати такого ознайомлення.</p>	<p>37. Фінансова компанія доводить до відома працівників внутрішні документи, які містять інформацію, потрібну для належного виконання такими працівниками своїх повноважень, включно з повноваженнями щодо здійснення внутрішнього контролю.</p> <p>Фінансова компанія зобов'язана письмово фіксувати кожен факт ознайомлення працівника із такими документами у спосіб, що дає змогу підтвердити факт такого ознайомлення., ~~включно з ознайомленням під підпис працівника та особи, яка забезпечила проведення ознайомлення, а також дати такого ознайомлення.~~</p>	<p>Просимо регулятора надати роз'яснення які документи маються на увазі (внутрішні документи, які містять інформацію, потрібну для належного виконання такими працівниками своїх повноважень, включно з повноваженнями щодо здійснення внутрішнього контролю), чи достатньо посадових інструкцій працівників, адже вони містять повноваження, в тому числі щодо процедур внутрішнього контролю за процесом, який супроводжує кожний окремий працівник, але з посадовими інструкціями працівники ознайомлюються під підпис при прийнятті на роботу та при їх зміні.</p> <p>У випадку, якщо регулятор має на увазі інші внутрішні документи відмінні від посадових інструкцій, пропонуємо регулятору викласти п.37 у запропонованій редакції, враховуючи, що ознайомлення під підпис є більш трудомістким та створює більше незручностей у випадку віддаленої роботи працівників, яка часто використовується фінансовими компаніями, в порівнянні з вигодами від такого ознайомлення. Тож використання інформаційно-комунікаційних технологій було б більш застосованим та прийнятним,</p>

1	2	3	4
			в більшості компаніях створені корпоративні портали, доступ до яких надається працівникам індивідуально, вводячи свій особистий логін та пароль, та за допомогою якого можна здійснювати такі ознайомлення з внутрішніми документами та які підтверджують факт ознайомлення кожного окремого працівника.
16	<p>49. Суб'єктами системи управління ризиками фінансової компанії є:</p> <p>1) відповідальний орган фінансової компанії та створені ним комітети (у разі створення);</p> <p>2) виконавчий орган фінансової компанії та створені ним комітети (у разі створення);</p> <p>3) бізнес-підрозділи, підрозділи підтримки діяльності фінансової компанії;</p> <p>4) підрозділ з управління ризиками, головний ризик-менеджер (керівник підрозділу з управління ризиками), або особа, на яку покладена функція такого підрозділу, підрозділ контролю за дотриманням норм (комплаєнс), керівник підрозділу контролю за дотриманням норм (комплаєнс),</p>	<p>Пропонуємо викласти у наступній редакції.</p> <p>49. Суб'єктами системи управління ризиками фінансової компанії є:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>5) підрозділ внутрішнього аудиту, внутрішній аудитор / головний внутрішній аудитор (штатний працівник, на якого покладена функція проведення внутрішнього аудиту, або керівник структурного підрозділу, відповідального за проведення внутрішнього аудиту);</p>	<p>Просимо регулятора надати роз'яснення щодо підпункту 6 пункту 49, що це за керівники та працівники фінансової компанії, які здійснюють внутрішній контроль відповідно до повноважень, визначених внутрішніми документами, які не входять до складу органів управління фінансової компанії й підрозділів фінансової компанії? Яким чином вони можуть бути суб'єктами системи управління ризиками в фінансовій компанії?</p> <p>Пропонуємо змінити службу на «підрозділ внутрішнього аудиту», бо ідентично прописано у попередніх підпунктах п. 49 по комплаєнс та ризикам і буде мати вигляд єдиного підходу у викладенні інформації.</p>

1	2	3	4
	<p>або особа, на яку покладена функція такого підрозділу; 5) внутрішній аудитор / головний внутрішній аудитор (штатний працівник, на якого покладена функція проведення внутрішнього аудиту, або керівник структурного підрозділу, відповідального за проведення внутрішнього аудиту); б) керівники та працівники фінансової компанії, які здійснюють внутрішній контроль відповідно до повноважень, визначених внутрішніми документами, та не входять до складу органів управління фінансової компанії й підрозділів фінансової компанії.</p>		
17	<p>50. Фінансова компанія встановлює ліміти (обмеження) для ризиків, що підлягають кількісному вимірюванню, у межах затвердженого ризик-апетиту щодо кредитного ризику, ризику ліквідності, комплаєнс-ризиків, валютного ризику, операційного ризику та зобов'язана здійснювати вимірювання (оцінку) ризиків з урахуванням взаємозв'язку ризиків та</p>	<p>Пропонуємо викласти у наступній редакції. Фінансова компанія встановлює ліміти (обмеження) для наступних ризиків, що підлягають кількісному вимірюванню, у межах затвердженого ризик-апетиту: кредитного ризику, ризику ліквідності, комплаєнс-ризиків, валютного ризику, операційного ризику та зобов'язана здійснювати вимірювання (оцінку) ризиків з урахуванням взаємозв'язку ризиків та впливу окремого ризику на інші ризики, що</p>	<p>Чинні постанови НБУ, які встановлюють вимоги до систем управління ризиками банків та небанківських надавачів фінансових платіжних послуг не передбачають обов'язкового встановлення ризик-апетиту до комплаєнс-ризиків, тобто не передбачається його прийняття. Передбачається тільки його пом'якшення. Прийняття комплаєнс-ризиків означає, що фінансова компанія фактично вважає допустимими порушення законодавства чи</p>

1	2	3	4
	впливу окремого ризику на інші ризики, що притаманні їй діяльності. Перелік та значення лімітів ризиків визначає та затверджує відповідальний орган фінансової компанії.	притаманні їй діяльності. Перелік та значення лімітів ризиків визначає та затверджує відповідальний орган фінансової компанії.	інші ризикові ситуації в напрямку управління комплаєнс-ризиком, якщо їх наслідки знаходяться у межах прийнятого ризик-апетиту до комплаєнс-ризиків.
18	51. Система управління ризиками фінансової компанії має передбачати визначення ризиків, притаманних діяльності, встановлення лімітів ризиків (якісних та/або кількісних, єдиним значенням або діапазоном чи межами) вимірювання ризиків за новими продуктами та значними змінами в діяльності до початку їх запровадження, включаючи зміни в реалізації продуктів, зміни в системі управління ризиками фінансової компанії, встановлення допустимого рівня ризиків за новими продуктами.	Пропонуємо викласти у наступній редакції. 51. Система управління ризиками фінансової компанії має передбачати визначення ризиків, притаманних діяльності, встановлення лімітів ризиків (якісних та/або кількісних, єдиним значенням або діапазоном чи межами) вимірювання ризиків за новими продуктами та значними змінами в діяльності до початку їх запровадження, включаючи зміни в реалізації продуктів, зміни в системі управління ризиками фінансової компанії, ~~встановлення допустимого рівня ризиків за новими продуктами.~~	Відповідно до проекту Постанови (у частині термінів): 10) допустимий рівень ризику – максимальна величина ризику, яку фінансова компанія у змозі прийняти за всіма видами ризиків з огляду на здатність адекватно та ефективно управляти ризиками, а також з урахуванням обмежень, установлених законодавством України; Отже, пропозиція використовувати єдине розуміння допустимого рівня ризику як максимальної величини ризиків для компанії, без необхідності його визначати за новими продуктами. Якщо пропозиція буде відхилена, прохання привести Постанову у відповідність для розуміння: додати окремий термін та логіку визначення допустимого ризику для нових продуктів.
19	55. Фінансова компанія у межах системи управління ризиками розробляє і впроваджує внутрішні	Пропонуємо викласти у наступній редакції. 55. Фінансова компанія у межах системи управління ризиками розробляє і впроваджує	У межах групи можуть бути розроблені підходи до управління ризиками, які мають використовуватися учасниками групи.

1	2	3	4
	документи з питань управління ризиками.	внутрішні документи з питань управління ризиками. Фінансова компанія має право використовувати у своїй діяльності внутрішні положення / процедури фінансової групи щодо управління ризиками, якщо така фінансова компанія входить до визнаної Національним банком фінансової групи, за умови відповідності таких документів вимогам цього Положення.	Задля уникнення дублювання внутрішніх документів на рівні окремого учасника та на рівні групи, які будуть містити здебільшого однакові положення щодо управління ризиками, доцільно дозволити використовувати групові документи, які, з урахуванням особливостей для фінансових компаній, будуть приведені у відповідність до вимог цього Положення.
20	56. Фінансова компанія зобов'язана мати такі затверджені відповідальним органом фінансової компанії внутрішні документи в межах системи управління ризиками: 1) стратегію управління ризиками; 2) декларацію схильності до ризиків; 3) політику управління ризиками, включаючи ліміти ризиків, та політики управління окремими видами ризиків у випадках, визначених цим Положенням.	Пропонуємо викласти у наступній редакції. 56. Фінансова компанія, з урахуванням положень п. 55 цього Положення, зобов'язана мати такі затверджені відповідальним органом фінансової компанії внутрішні документи в межах системи управління ризиками: 1) стратегію управління ризиками; 2) декларацію схильності до ризиків; політику управління ризиками, включаючи ліміти ризиків, та політики управління окремими видами ризиків у випадках, визначених цим Положенням.	У межах групи можуть бути розроблені підходи до управління ризиками, які мають використовуватися учасниками групи. Задля уникнення дублювання внутрішніх документів на рівні окремого учасника та на рівні групи, які будуть містити здебільшого однакові положення щодо управління ризиками, доцільно дозволити використовувати групові документи, які, з урахуванням особливостей для фінансових компаній, будуть приведені у відповідність до вимог цього Положення.
21	72. Кредитна політика має містити: .... 4) загальні умови, на яких мають надаватися фінансові послуги: цінові	Пропонуємо викласти у наступній редакції. 72. Кредитна політика має містити:	Зазвичай цінові умови – це питання тарифної, а не кредитної політики фінансової компанії. Підходи до цінових умов є більш динамічнішими ніж підходи

1	2	3	4
	умови, строковість, обсяги, види забезпечення та рівень забезпечення (покриття) заборгованості	4) загальні умови, на яких мають надаватися фінансові послуги: ~~цінові умови~~ , строковість, обсяги, види забезпечення та рівень забезпечення (покриття) заборгованості	до кредитної політики, вимога до перегляду якої не рідше ніж 1 раз на 3 роки.
22	<p>78. Головний комплаєнс-менеджер [керівник підрозділу з контролю за дотриманням норм (комплаєнс), або особа, на яку покладена функція такого підрозділу] подає звіти щодо оцінки комплаєнс-ризиків органу управління не рідше одного разу на квартал або частіше у випадках, установлених законодавством України.</p> <p>Головний комплаєнс-менеджер [керівник підрозділу з контролю за дотриманням норм (комплаєнс), або особа, на яку покладена функція такого підрозділу] відповідає за організацію навчання суб'єктів внутрішнього контролю з питань дотримання встановлених фінансовою компанією вимог системи внутрішнього контролю.</p>	<p>Пропонуємо викласти у наступній редакції.</p> <p>78. Головний комплаєнс-менеджер [керівник підрозділу з контролю за дотриманням норм (комплаєнс), або особа, на яку покладена функція такого підрозділу] подає звіти щодо оцінки комплаєнс-ризиків органу управління не рідше одного разу на квартал або частіше у випадках, установлених законодавством України.</p> <p>Головний комплаєнс-менеджер [керівник підрозділу з контролю за дотриманням норм (комплаєнс), або особа, на яку покладена функція такого підрозділу] відповідає за організацію навчання для працівників фінансової компанії, включаючи працівників, які займають посади з високою відповідальністю або залучені до діяльності з високим ризиком, щодо дотримання норм законодавства України, внутрішніх документів та стандартів професійних об'єднань, вимоги яких поширюються на фінансову компанію, кодексу поведінки (етики) суб'єктів внутрішнього контролю з питань дотримання встановлених фінансовою</p>	Пропонуємо регулятору п.78 викласти у запропонованій редакції, враховуючи, що Головний комплаєнс-менеджер – особа, яка відповідає за дотримання норм (комплаєнс) у фінансовій компанії.

1	2	3	4
		~~компанією вимог системи внутрішнього контролю.~~	
23	Немає пункту	<p>Просимо додати наступний пункт. Фінансова компанія має право прийняти рішення про одночасне виконання функцій головного комплаєнс-менеджера та відповідального працівника фінансової компанії за проведення фінансового моніторингу на умовах суміщення з урахуванням вимог цього Положення та Положення про авторизацію надавачів фінансових послуг та умови здійснення ними діяльності з надання фінансових послуг.</p>	Просимо регулятора надати таку можливість, враховуючи, що вона надана банкам та надавачам платіжних послуг.
24		<p>Для прикладу: 1) продуктів, видів діяльності, процесів, що піддають фінансову компанію значному комплаєнс-ризикі та впливають на фінансову компанію у разі його реалізації, а також пропозицій щодо уникнення чи пом'якшення цього ризику; 2) випадків порушень вимог законодавства України [податкового, банківського законодавства, законодавства про захист прав споживачів, трудового, антимонопольного законодавства, законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового</p>	Пропонуємо регулятору визначити в цьому Положенні, що має містити звітність з оцінки комплаєнс-ризикі з метою однакового застосування всіма учасниками фінансового ринку вимог цього Положення.

1	2	3	4
		<p>знищення, інших законів, нормативно-правових актів Національного банку та інших регуляторних органів] та внутрішніх документів</p> <p>під час діяльності фінансової компанії, а також застосованих санкцій до фінансової компанії або інших негативних наслідків у результаті таких порушень;</p> <p>3) випадків порушень працівниками фінансової компанії кодексу поведінки (етики), результатів дослідження їх причин та заходів щодо запобігання таким подіям надалі;</p> <p>4) випадків формування недостовірної звітності для регуляторних і контролюючих органів, а також застосованих до фінансової компанії санкцій;</p> <p>5) значних змін у законодавстві та їх потенційних наслідків для фінансової компанії;</p> <p>6) зовнішньої інформації щодо комплаєнс-ризиків (штрафи, накладені на інші фінансові компанії, події, що призвели до погіршення репутації інших учасників фінансового ринку) та їх потенційних наслідків для фінансової компанії;</p> <p>7) випадків конфлікту інтересів;</p> <p>8) проведених навчань працівників фінансової компанії з питань, що належать до функцій</p>	

1	2	3	4
		підрозділу контролю за дотриманням норм (комплаєнс).	
25	86. Головний ризик-менеджер (керівник підрозділу з управління ризиками, або особа, на яку покладена функція такого підрозділу) подає звіти щодо ризику ліквідності відповідальному органу фінансової компанії не рідше одного разу на квартал, виконавчому органу – не рідше одного разу на місяць.	Видалити/замінити даний пункт, лишити звітування щодо ризику ліквідності по аналогії з іншими ризиками, що визначені проектом Постанови. По аналогії з кредитним ризиком пункт може мати наступний зміст: Фінансова компанія створює та застосовує механізми внутрішнього контролю, інші механізми, що забезпечують своєчасне інформування органу управління фінансової компанії про відхилення від порядку і процедур управління ризиком ліквідності та про порушення встановлених лімітів ризиків для прийняття своєчасних і адекватних управлінських рішень.	Проект Постанови містить надлишкове, згідно з позицією компанії, звітування щодо ризику ліквідності, з врахуванням наявності усіх інших регламентуючих процедур управління ризиком ліквідності, що передбачають у т.ч. звітування. Зокрема, але не виключно, управління ризиком ліквідності передбачає визначення лімітів, моніторинг їх дотримання та ескалацію порушень поза регулярним звітуванням.
26	89. Порядок діяльності служби внутрішнього аудиту, її статус, функціональні обов'язки та повноваження визначаються положенням про службу внутрішнього аудиту, яке розробляється фінансовою компанією та затверджується, відповідальним органом фінансової компанії.	89. Порядок діяльності служби внутрішнього аудиту, її статус, функціональні обов'язки та повноваження визначаються положенням про підрозділ внутрішнього аудиту, яке розробляється фінансовою компанією та затверджується, відповідальним органом фінансової компанії.	Пропонуємо викласти у запропонованій редакції, бо визначення «підрозділ» по тексту проекту Постанови застосовано до комплаєнс та ризиків і буде мати вигляд єдиного підходу у викладенні інформації.

1	2	3	4
27	<p>90. Виконання функції внутрішнього аудиту фінансової компанії передбачає здійснення внутрішніх аудиторських перевірок фінансової компанії (далі – внутрішній аудит) не рідше одного разу на рік, відповідно до глобальних стандартів внутрішнього аудиту, та річного плану проведення аудиторських перевірок на звітний рік, який готується службою внутрішнього аудиту фінансової компанії на основі ризик орієнтованого підходу, затверджуються відповідальним органом фінансової компанії та доводяться виконавчому органу фінансової компанії.</p>	<p>90. Виконання функції внутрішнього аудиту фінансової компанії передбачає здійснення внутрішніх аудиторських перевірок фінансової компанії (далі – внутрішній аудит) не рідше одного разу на рік, відповідно до глобальних стандартів внутрішнього аудиту, та річного плану проведення аудиторських перевірок на звітний рік, який готується підрозділом внутрішнього аудиту фінансової компанії на основі ризик орієнтованого підходу та з урахуванням пропозицій і завдань, отриманих від відповідального органу фінансової компанії або виконавчого органу, спеціальних вимог Національного банку, затверджується відповідальним органом фінансової компанії та доводяться виконавчому органу фінансової компанії. За потреби для забезпечення оцінки тих сфер діяльності фінансової компанії, в яких виникли значні ризики протягом звітного року, підрозділ внутрішнього аудиту може проводити перевірки, які не включені до річного плану перевірок.</p>	<p>Пропонуємо викласти у запропонованій редакції, бо:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. визначення «підрозділ» по тексту проекту Постанови застосовано до комплаєнс та ризиків і буде мати вигляд єдиного підходу у викладенні інформації; 2. замість «затверджуються» вказати «затверджується», бо затверджується тільки План аудиторських перевірок, а не разом із глобальними стандартами внутрішнього аудиту; 3. додати про врахування пропозицій від вищого керівництва фінансової компанії та врахуванням вимог НБУ; 4. додати про можливість проводити позапланові перевірки в разі
28	<p>91. Служба внутрішнього аудиту готує та подає відповідальному органу фінансової компанії звіт за результатами внутрішнього аудиту.</p>	<p>91. Підрозділ внутрішнього аудиту готує та подає відповідальному органу фінансової компанії звіт за результатами внутрішнього аудиту два рази на рік протягом 15 днів</p>	<p>Пропонуємо викласти у запропонованій редакції, бо:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. визначення «підрозділ» по тексту проекту Постанови застосовано до

1	2	3	4
		місяця, наступного за звітним періодом (пів року).	комплаєнс та ризиків і буде мати вигляд єдиного підходу у викладенні інформації; 2. відсутній конкретний період звітування перед відповідальним органом фінансової компанії.
29	<p>Розділ 12. Управління комплаєнс-ризиком</p> <p>75. Фінансова компанія створює ефективну систему управління комплаєнс-ризиком, що має бути повністю інтегрована в загальну систему управління ризиками.</p> <p>76. Фінансова компанія розробляє та запроваджує:</p> <p>1) процедури та процеси забезпечення відповідності діяльності фінансової компанії вимогам законодавства України, включаючи законодавство України у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню</p> <p>1 законодавства України про захист прав споживачів фінансових послуг, включаючи вимоги щодо взаємодії зі споживачами фінансових</p>		<p>У Постанові Правління Національного банку України № 153 від 24.12.2021 р. «Про затвердження Положення про ліцензування та реєстрацію надавачів фінансових послуг та умови провадження ними діяльності з надання фінансових послуг» п. 191 розділу 19 було зазначено, що: «Ключові особи надавача фінансових послуг не мають права очолювати правління, раду директорів цього надавача фінансових послуг або виконувати обов'язки голови правління (одноосібного виконавчого органу), головного виконавчого директора, або суміщати свою діяльність з обов'язками іншого працівника цього надавача фінансових послуг (крім визначення надавачем фінансових послуг головного комплаєнс-менеджера відповідальним працівником за проведення фінансового моніторингу та випадків, передбачених у главі 19 розділу II цього Положення)»</p> <p>У Постанові Правління Національного банку України № 199 від 29.12.2023 р. «Про</p>

1	2	3	4
	<p>послуг при врегулюванні простроченої заборгованості (вимоги щодо етичної поведінки), нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства України про рекламу (у частині реклами фінансових послуг), контролю за поширенням інформації про фінансові та супровідні послуги (далі – законодавство України про захист прав споживачів фінансових послуг) та внутрішнім документам фінансової компанії, включно за новими продуктами та значними змінами в діяльності до початку їх упровадження, включаючи зміни в реалізації продуктів;</p>		<p>затвердження Положення про авторизацію надавачів фінансових послуг та умови здійснення ними діяльності з надання фінансових послуг», яка відмінила дію Постанови № 153 від 24.12.2021 р., пункт з даною деталізацією відсутній.</p> <p>Згідно проекту Постанови Правління Національного банку України «Про затвердження Положення про вимоги до системи корпоративного управління та системи внутрішнього контролю фінансової компанії та Змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України» пункту 28 глави 7: «суб'єкти першої лінії захисту не можуть поєднувати функції суб'єктів другої, третьої ліній захисту та зобов'язані забезпечити належне виконання покладених на них обов'язків. Суб'єкти другої лінії захисту не можуть поєднувати функції суб'єктів першої та/або третьої ліній захисту лінії захисту та зобов'язані забезпечити належне виконання покладених на них обов'язків. Суб'єкти третьої лінії захисту не можуть поєднувати функції суб'єктів першої та/або другої ліній захисту та зобов'язані забезпечити належне виконання покладених на них обов'язків». Водночас, у</p>

1	2	3	4
			<p>підпункті 2 пункту 26 глави 7 зазначено: «до другої лінії захисту належать підрозділи / особи, на яких покладена функція з управління ризиками, контролю за дотриманням норм (комплаєнс), а також інші підрозділи / працівники, які відповідно до внутрішнього документа / внутрішніх документів належать до другої лінії захисту (далі – суб'єкти другої лінії), які забезпечують ефективність впроваджених першою лінією захисту заходів з контролю та управління ризиками, їх відповідність вимогам законодавства України та внутрішнього документа / внутрішніх документів фінансової компанії».</p> <p>Просимо надати відповіді на наступні питання:</p> <p>Чи являється можливим покладання функцій головного комплаєнс-менеджера на особу, яка призначена відповідальним працівником за проведення фінансового моніторингу компанії?</p> <p>Чи не вбачатиметься конфліктом інтересів одночасне виконання працівником таких обов'язків, якщо згідно внутрішніх документів компанії підрозділ фінансового моніторингу (який очолює відповідальний працівник за проведення фінансового</p>

1	2	3	4
			моніторингу) віднесений до другої лінії захисту?
30	Проект "Інвестиції для стійкості бізнесу"		
31	термін відсутній	10-1) значима фінансова компанія – фінансова компанія, що належить до [першої групи] суспільної важливості відповідно до Положення про встановлення критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від здійснення діяльності учасниками ринку небанківських фінансових послуг, їх суспільна важливість, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 8 листопада 2023 року № 143 (зі змінами) (далі – Положення №143).	Відповідно до закону "Про фінансові послуги та фінансові компанії" регулятор застосовує ризик-орієнтований підхід до регулювання та нагляду за діяльністю надавачів фінансових послуг. Практика ранжування вимог до корпоративного управління, системи управління ризиками (СУР) та системи внутрішнього контролю (СВК) залежно від "значимості" вже застосовується НБУ до деяких надавачів фінансових послуг (наприклад, до страхових компаній та кредитних спілок). Крім того, ризик-орієнтований підхід до СУР та СВК був передбачений Концепцією побудови систем корпоративного управління, управління ризиками, внутрішнього контролю в небанківських фінансових установах та небанківських фінансових групах від 9 вересня 2021 року (доступно за посиланням https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Conception_fin_reliz-2021-09-09.pdf?v=7). Також, у деяких країнах ЄС де особливо активно розвивається сектор небанківських фінансових послуг, застосовується підхід

1	2	3	4
			<p>ранжування вимог до СУР та СВК залежно від значимості фінансових компаній (наприклад, у Румунії (див. Частина дослідження з правової оцінки регуляторних моделей систем управління ризиками та внутрішнього контролю фінансових компаній та ломбардів в ЄС від 30 жовтня 2024 року, підготовленого проектом USAID Інвестиції для стійкості бізнесу)). З огляду на це, пропонуємо реалізувати ризик-орієнтований підхід в цьому Положенні та диференціювати вимоги до СУР та СВК залежно від "значимості" фінансових компаній. Зазначимо, що запропонований нами підхід до визначення "значимості" фінансових компаній через "групи суспільної важливості"</p>
32	Термін відсутній	15-1) мала фінансова компанія – фінансова компанія, що [належить до четвертої групи суспільної важливості або]не належить до жодної групи суспільної важливості відповідно до Положення №143.	Див. коментар до пункту 15-1 вище щодо значимої фінансової компанії.
33	20) підрозділ контролю – підрозділ / особа, який / яка здійснює об'єктивну та незалежну оцінку діяльності фінансової компанії, забезпечує достовірність звітування [підрозділ з управління ризиками (особа, на яку	20) підрозділ контролю – підрозділ / особа, який / яка здійснює об'єктивну та незалежну оцінку діяльності фінансової компанії, забезпечує достовірність звітування, а саме до них належать: підрозділ з управління ризиками (особа, на яку покладена функція	Формулювання визначення нечітке і незрозуміле. Пропонується забрати квадратні дужки.

1	2	3	4
	<p>покладена функція такого підрозділу), підрозділ з контролю за дотриманням норм (комплаєнс) (особа, на яку покладена функція такого підрозділу), внутрішній аудитор / головний внутрішній аудитор (штатний працівник, на якого покладена функція проведення внутрішнього аудиту, або керівник структурного підрозділу, відповідального за проведення внутрішнього аудиту)];</p>	<p>такого підрозділу); підрозділ з контролю за дотриманням норм (комплаєнс) (особа, на яку покладена функція такого підрозділу); внутрішній аудитор / головний внутрішній аудитор (штатний працівник, на якого покладена функція проведення внутрішнього аудиту, або керівник структурного підрозділу, відповідального за проведення внутрішнього аудиту);</p>	
34	<p>25) служба внутрішнього аудиту – внутрішній аудитор / головний внутрішній аудитор (штатний працівник, на якого покладена функція проведення внутрішнього аудиту, або керівник структурного підрозділу, відповідального за проведення внутрішнього аудиту);</p>	<p>25) служба внутрішнього аудиту – внутрішній аудитор / головний внутрішній аудитор (штатний працівник, на якого покладена функція проведення внутрішнього аудиту, або керівник структурного підрозділу, відповідального за проведення внутрішнього аудиту);</p>	<p>Визначення не дає поняття терміну. Проект Положення не містить визначення інших підрозділів контролю (управління ризиками та комплаєнс). Крім того, з визначення випливає, що незалежно від того, чи створено компанією цілий підрозділ внутрішнього аудиту, чи тільки одна особа виконує цю функцію, службою буде вважатись лише одна особа (керівник цього підрозділу), що не є логічним. Варто зазначити, що по тексту проекту Положення вказаний термін використовується обмежено. Більшою мірою використовується "внутрішній аудитор/головний внутрішній аудитор".</p>

1	2	3	4
			Також Закон України "Про акціонерні товариства" використовує термін "підрозділ внутрішнього аудиту".
35	4. Системи корпоративного управління та внутрішнього контролю фінансової компанії повинні відповідати вимогам, визначеним Законом про фінансові послуги, іншими законами України, цим Положенням та іншими нормативно-правовими актами Національного банку (далі – законодавство України). Фінансова компанія зобов'язана організувати та постійно забезпечувати належне функціонування систем корпоративного управління і внутрішнього контролю з урахуванням особливостей виду діяльності, характеру і видів послуг, які вона надає, ризиків, притаманних такій діяльності, а також особливостей, встановлених Законом України “Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю”, Законом України “Про акціонерні товариства”, Законом України “Про господарські товариства”, іншими законами з	4. Системи корпоративного управління та внутрішнього контролю фінансової компанії повинні відповідати вимогам, визначеним Законом про фінансові послуги, іншими законами України, цим Положенням та іншими нормативно-правовими актами Національного банку (далі – законодавство України). Фінансова компанія зобов'язана організувати та постійно забезпечувати належне функціонування систем корпоративного управління і внутрішнього контролю з урахуванням особливостей виду діяльності, характеру і видів послуг, які вона надає, ризиків, притаманних такій діяльності, значимості (групи суспільної важливості) , а також особливостей, встановлених Законом України “Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю”, Законом України “Про акціонерні товариства”, Законом України “Про господарські товариства”, іншими законами з питань регулювання діяльності господарських товариств та юридичних осіб інших організаційно-правових форм, відповідно до того, в якій організаційно-правовій формі вона створена.	Відповідно до коментаря до пункту 15-1 вище пропонується ранжувати вимоги до систем корпоративного управління та внутрішнього контролю в залежності від значимості фінансової компанії.

1	2	3	4
	питань регулювання діяльності господарських товариств та юридичних осіб інших організаційно-правових форм, відповідно до того, в якій організаційно-правовій формі вона створена.		
36	Пункт відсутній	<p>5-1. Фінансова компанія набуває статусу значимої фінансової компанії, якщо відповідно до Положення №143 станом на 01 січня поточного року вона належить до групи суспільної важливості, що відповідає визначенню значимої фінансової компанії відповідно до пункту 3 глави 2 розділу I цього положення.</p> <p>Фінансова компанія втрачає статус малої фінансової компанії, якщо відповідно до Положення №143 станом на 01 січня поточного року вона належить до групи суспільної важливості, що не відповідає визначенню малої фінансової компанії відповідно до пункту 3 глави 2 розділу I цього положення.</p> <p>Фінансова компанія, після того як набула статусу значимої фінансової компанії або втратила статус малої фінансової компанії, до [закінчення поточного календарного року] зобов'язана привести свою діяльність у відповідність до вимог цього Положення.</p>	<p>Пропонуємо передбачити перехідний період для приведення фінансовими компаніями своєї діяльності у відповідність з вимогами цього Положення у випадку зміни їх статусу (у зв'язку зі зміною групи суспільної важливості) та відповідної зміни обсягу застосовних до них вимог цього Положення.</p> <p>За основу для такої норми пропонуємо взяти відповідні норми з Постанови Про затвердження Положення про вимоги до системи управління страховика від 27.12.2023 № 194, а саме:</p> <p>63. Страховик набуває статусу значимого страховика, якщо станом на 01 січня поточного року він відповідає критеріям значимості страховика, визначеним у пункті 60 глави 6 розділу II цього Положення, та один з його фактичних показників діяльності є більшим та/або дорівнює значенням, визначеним у пункті 61 глави 6 розділу II цього Положення.</p>

1	2	3	4
			64. Страховик, після того як набув статусу значимого страховика, до закінчення поточного календарного року зобов'язаний привести свою діяльність у відповідність до вимог Закону про страхування та цього Положення.
37	7. Фінансова компанія організовує та забезпечує функціонування системи корпоративного управління з урахуванням особливостей виду своєї діяльності, характеру і переліку послуг, які вона надає, ризиків, притаманних такій діяльності, особливостей, встановлених у пункті 4 глави 2 розділу I цього Положення. Фінансова компанія, у статутному капіталі якої 50 і більше відсотків акцій (часток) належать державі організовує та забезпечує функціонування системи корпоративного управління з урахуванням вимог цього Положення, Цивільного кодексу України, Закону України “Про управління об’єктами державної власності”, Закону України “Про Кабінет Міністрів України”, Закону України “Про санкції”, Закону України “ Про аудит фінансової	7. Фінансова компанія організовує та забезпечує функціонування системи корпоративного управління з урахуванням особливостей виду своєї діяльності, характеру і переліку послуг, які вона надає, ризиків, притаманних такій діяльності, значимості (групи суспільної важливості) , особливостей, встановлених у пункті 4 глави 2 розділу I цього Положення. Фінансова компанія, у статутному капіталі якої 50 і більше відсотків акцій (часток) належать державі організовує та забезпечує функціонування системи корпоративного управління з урахуванням вимог цього Положення, Цивільного кодексу України, Закону України “Про управління об’єктами державної власності”, Закону України “Про Кабінет Міністрів України”, Закону України “Про санкції”, Закону України “ Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність”, а також особливостей, встановлених у пункті 4 глави 2 розділу I цього Положення.	Відповідно до коментаря до пункту 15-1 вище пропонується ранжувати вимоги до систем корпоративного управління та внутрішнього контролю в залежності від значимості компанії (групи її суспільної важливості).

1	2	3	4
	звітності та аудиторську діяльність”, а також особливостей, встановлених у пункті 4 глави 2 розділу I цього Положення.		
38	<p>9. Фінансова компанія, яка входить до визнаної Національним банком фінансової групи, до учасників якої законодавством України встановлені вимоги, відмінні від визначених цим Положенням, керується вимогами до системи корпоративного управління фінансової групи, що не суперечать вимогам цього Положення.</p> <p>Орган управління та ключові особи фінансової компанії, яка є відповідальною особою небанківської фінансової групи, зобов'язані забезпечувати запровадження комплексної, адекватної, ефективної системи корпоративного управління небанківської фінансової групи відповідно до функцій, обов'язків та повноважень органу управління та ключових осіб фінансової компанії, визначених цим Положенням та Положенням про порядок нагляду на консолідованій основі за небанківськими фінансовими</p>	<p>9. Фінансова компанія, яка входить до визнаної Національним банком фінансової групи, до учасників якої законодавством України встановлені вимоги, відмінні від визначених цим Положенням, керується вимогами до системи корпоративного управління фінансової групи, ~~що не суперечать вимогам цього Положення~~ визначеними Положенням про порядок нагляду на консолідованій основі за небанківськими фінансовими групами, затвердженим постановою Правління Національного банку України від 29 грудня 2023 року №202 (зі змінами).</p> <p>Орган управління та ключові особи фінансової компанії, яка є відповідальною особою небанківської фінансової групи, зобов'язані забезпечувати запровадження комплексної, адекватної, ефективної системи корпоративного управління небанківської фінансової групи відповідно до функцій, обов'язків та повноважень органу управління та ключових осіб фінансової компанії, визначених цим Положенням та Положенням про порядок нагляду на консолідованій основі</p>	<p>Вказаний пункт не дає чіткої відповіді на питання, яке Положення має пріоритет у застосуванні у разі відмінних вимог. Враховуючи те, що регулювання фінансових груп є спеціальним, пріоритет повинен надаватися нормам Положення № 202.</p> <p>Водночас, доцільно визначити, що до фінансових компаній-учасників фінансової групи, які не є відповідальними особами, це Положення має застосовуватись обмежено, щоб не відбувалось дублювання функцій в межах фінансової групи. На наш погляд це буде лише створювати додаткові витрати, водночас не вплине суттєво на рівень ризику, адже управління ним вже здійснюється на рівні групи відповідно до вимог, встановлених НБУ.</p>

1	2	3	4
	<p>групами, затвердженим постановою Правління Національного банку України від 29 грудня 2023 року №202 (зі змінами).</p>	<p>за небанківськими фінансовими групами, затвердженим постановою Правління Національного банку України від 29 грудня 2023 року №202 (зі змінами).</p> <p>Фінансова компанія, яка є учасником проте не є відповідальною особою небанківської фінансової групи забезпечує виконання вимог цього Положення з урахуванням системи корпоративного управління та внутрішнього контролю небанківської фінансової групи для уникнення дублювання функцій.</p>	
39	<p>11. Фінансова компанія має право об'єднувати окремі внутрішні документи щодо системи корпоративного управління в один або кілька документів, з дотриманням вимог законодавства України. При цьому внутрішнім документом / внутрішніми документами щодо системи корпоративного управління фінансової компанії має бути визначено:</p> <p>1) порядок утворення, регламент діяльності та межі відповідальності органу управління фінансової компанії;</p>	<p>11. Фінансова компанія має право об'єднувати окремі внутрішні документи щодо системи корпоративного управління в один або кілька документів, з дотриманням вимог законодавства України. При цьому внутрішнім документом / внутрішніми документами щодо системи корпоративного управління фінансової компанії має бути визначено:</p> <p>1) порядок утворення, регламент діяльності та межі відповідальності органів управління фінансової компанії;</p>	<p>Відповідно до визначень проекту Положення, до органів управління фінансової компанії належать наглядова рада (за наявності), загальні збори та виконавчий орган. Відтак, орган управління фінансової компанії не може бути в однині.</p>
40	<p>12. Фінансова компанія зобов'язана організувати комплексну, адекватну</p>	<p>12. Фінансова компанія зобов'язана організувати комплексну, адекватну та</p>	<p>Вказаний пункт не дає чіткої відповіді на питання, яке Положення має пріоритет у</p>

1	2	3	4
	<p>та ефективну систему внутрішнього контролю шляхом запровадження заходів з внутрішнього аудиту, управління ризиками, контролю за дотриманням норм (комплаєнс) та інших елементів, а також політик, правил і заходів, які забезпечують функціонування, взаємозв'язок та підтримку таких заходів та елементів, і спрямовані на досягнення визначеної мети (місії), цілей, завдань, планів і вимог до діяльності фінансової компанії, встановлених документами з планування діяльності фінансової компанії.</p> <p>Фінансова компанія, яка входить до визнаної Національним банком фінансової групи, до учасників якої законодавством України встановлені вимоги, відмінні від визначених цим Положенням, керується вимогами до організації системи внутрішнього контролю фінансової групи, що не суперечать вимогам цього Положення.</p>	<p>ефективну систему внутрішнього контролю шляхом запровадження заходів з внутрішнього аудиту, управління ризиками, контролю за дотриманням норм (комплаєнс) та інших елементів, а також політик, правил і заходів, які забезпечують функціонування, взаємозв'язок та підтримку таких заходів та елементів, і спрямовані на досягнення визначеної мети (місії), цілей, завдань, планів і вимог до діяльності фінансової компанії, встановлених документами з планування діяльності фінансової компанії.</p> <p>Фінансова компанія, яка входить до визнаної Національним банком фінансової групи, до учасників якої законодавством України встановлені вимоги, відмінні від визначених цим Положенням, керується вимогами до організації системи внутрішнього контролю фінансової групи, ~~що не суперечать вимогам цього Положення.~~</p> <p>Фінансова компанія, яка є учасником проте не є відповідальною особою небанківської фінансової групи забезпечує виконання вимог цього Положення з урахуванням системи корпоративного управління та внутрішнього контролю небанківської фінансової групи для уникнення дублювання функцій.</p>	<p>застосуванні у разі відмінних вимог. Враховуючи те, що регулювання фінансових груп є спеціальним, пріоритет повинен надаватися нормам Положення № 202.</p> <p>Водночас, доцільно визначити, що до фінансових компаній-учасників фінансової групи, які не є відповідальними особами, це Положення має застосовуватись обмежено, щоб не відбувалось дублювання функцій в межах фінансової групи.</p>

1	2	3	4
41	<p>21. Суб'єктами внутрішнього контролю фінансової компанії є:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) відповідальний орган фінансової компанії та його комітети (у разі створення); 2) виконавчий орган фінансової компанії та його комітети (у разі створення); 3) підрозділи / працівники, безпосередньо залучені до процесу надання послуг (бізнес-підрозділи) та підрозділи підтримки діяльності фінансової компанії; 4) підрозділ / особа, на яку покладена функція з управління ризиками; 5) підрозділ / особа, на яку покладена функція контролю за дотриманням норм (комплаєнс); 6) служба внутрішнього аудиту. 	<p>21. Залежно від значимості або наявності статусу малої фінансової компанії, суб'єктами внутрішнього контролю фінансової компанії можуть бути:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) відповідальний орган фінансової компанії та його комітети (у разі створення); 2) виконавчий орган фінансової компанії та його комітети (у разі створення); 3) підрозділи / працівники, безпосередньо залучені до процесу надання послуг (бізнес-підрозділи) та підрозділи підтримки діяльності фінансової компанії; 4) підрозділ / особа, на яку покладена функція з управління ризиками; 5) підрозділ / особа, на яку покладена функція контролю за дотриманням норм (комплаєнс); 6) підрозділ внутрішнього аудиту. <p>Суб'єкти внутрішнього контролю, передбачені п.п. 4, 5 цього пункту, мають бути обов'язково створені значимими фінансовими компаніями.</p>	<p>Відповідно до коментаря до пункту 15-1 вище пропонується ранжувати вимоги до систем корпоративного управління та внутрішнього контролю в залежності від значимості компанії (групи її суспільної важливості).</p>
42	<p>23. Заходами, дотримання яких свідчить про належне впровадження та функціонування контрольного середовища, як компонента системи внутрішнього контролю фінансової компанії, є такі:</p> <p>...</p>	<p>23. Заходами, дотримання яких свідчить про належне впровадження та функціонування контрольного середовища, як компонента системи внутрішнього контролю фінансової компанії, є такі:</p> <p>...</p> <p>4) фінансова компанія з урахуванням цілей її діяльності залучає на посади органів</p>	<p>Проект Положення не встановлює жодних вимог до рівня професійної компетенції посадових та ключових осіб фінансової компанії. Вважаємо, що це положення доцільно конкретизувати в цьому контексті.</p>

1	2	3	4
	<p>4) фінансова компанія з урахуванням цілей її діяльності забезпечує створення умов, потрібних для залучення компетентних осіб, які володіють необхідним досвідом, професійними навичками та якостями для виконання функцій та обов'язків, та навчання працівників, шляхом опису відповідних процесів у внутрішньому документі / внутрішніх документах;</p> <p>...</p> <p>7) суб'єкти внутрішнього контролю фінансової компанії несуть відповідальність за неналежне виконання та / або невиконання ними своїх обов'язків, включаючи дії та / або бездіяльність, наслідком чого стало застосування коригувальних заходів, заходів впливу відповідно до Положення про застосування</p>	<p>управління та підрозділів контролю компетентних осіб, які мають відповідний практичний професійний досвід та теоретичні знання, отримані шляхом професійного розвитку, які підтверджені документально та можуть свідчити про рівень компетенції особи (відомості у трудовій книжці/електронній трудовій книжці, дипломах, сертифікатах, свідоцтвах, кваліфікаційних посвідченнях, інших документах, отриманих на попередніх місцях роботи та в процесі професійного розвитку).</p> <p>...</p> <p>7) суб'єкти внутрішнього контролю фінансової компанії несуть дисциплінарну та/або майнову відповідальність за неналежне виконання та / або невиконання ними своїх обов'язків, включаючи дії та / або бездіяльність, наслідком чого стало застосування коригувальних заходів, заходів впливу відповідно до Положення про застосування Національним банком України коригувальних заходів, заходів раннього втручання, заходів впливу у сфері державного регулювання діяльності на ринках небанківських фінансових послуг, затвердженого постановою Правління Національного банку</p>	

1	2	3	4
	<p>Національним банком України коригувальних заходів, заходів раннього втручання, заходів впливу у сфері державного регулювання діяльності на ринках небанківських фінансових послуг, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 25 грудня 2023 року № 183(зі змінами).</p>	<p>України від 25 грудня 2023 року № 183(зі змінами).</p>	
43	<p>26. Фінансова компанія зобов'язана забезпечити розподіл обов'язків, що ґрунтується на системі трьох ліній захисту, яка передбачає, що:</p> <p>1) до першої лінії захисту належать підрозділи, безпосередньо залучені до процесу надання послуг (бізнес-підрозділи), підрозділи підтримки діяльності фінансової компанії, а також працівники цих підрозділів (далі – суб'єкти першої лінії), які ініціюють, здійснюють або відображають господарські операції, приймають ризики в процесі своєї діяльності та відповідають за поточне управління цими ризиками, здійснюють заходи з контролю в межах своєї компетенції;</p> <p>2) до другої лінії захисту належать підрозділи / особи, на яких покладена</p>	<p>26. Фінансова компанія зобов'язана забезпечити розподіл обов'язків, що ґрунтується на системі трьох ліній захисту, яка передбачає, що:</p> <p>1) до першої лінії захисту належать підрозділи, безпосередньо залучені до процесу надання послуг (бізнес-підрозділи), підрозділи підтримки діяльності фінансової компанії, а також працівники цих підрозділів (далі – суб'єкти першої лінії), які ініціюють, здійснюють або відображають господарські операції, приймають ризики в процесі своєї діяльності та відповідають за поточне управління цими ризиками, здійснюють заходи з контролю в межах своєї компетенції;</p> <p>2) до другої лінії захисту належать підрозділи / особи, на яких покладена функція з управління ризиками, контролю за дотриманням норм (комплаєнс), а також інші підрозділи / працівники, які відповідно до</p>	<p>Відповідно до Концепції побудови систем корпоративного управління, управління ризиками, внутрішнього контролю в небанківських фінансових установах та небанківських фінансових групах, презентованої НБУ 09.09.2021 р. (посилання: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Conception_fin_reliz-2021-09-09.pdf?v=7, стор. 32), фінансові компанії, що не становлять суспільний інтерес, не зобов'язані створювати другу лінію захисту. Відтак, пропонується додати відповідне положення у проєкт.</p> <p>Крім того, такий підхід відповідатиме моделі "помірного регулювання", представленої Румунією, яка демонструє найкращі показники у розрізі розвитку ринку (див. Частину дослідження з правової оцінки регуляторних моделей</p>

1	2	3	4
	<p>функція з управління ризиками, контролю за дотриманням норм (комплаєнс), а також інші підрозділи / працівники, які відповідно до внутрішнього документа / внутрішніх документів належать до другої лінії захисту (далі – суб’єкти другої лінії), які забезпечують ефективність впроваджених першою лінією захисту заходів з контролю та управління ризиками, їх відповідність вимогам законодавства України та внутрішнього документа / внутрішніх документів фінансової компанії;</p> <p>3) до третьої лінії захисту належить підрозділ / окрема особа, визначений / визначена відповідальним органом фінансової компанії для проведення внутрішнього аудиту, що здійснює оцінювання ефективності діяльності першої та другої ліній захисту, загальне оцінювання ефективності системи внутрішнього контролю в межах виконання функції внутрішнього аудиту (далі – суб’єкти третьої лінії).</p>	<p>внутрішнього документа / внутрішніх документів належать до другої лінії захисту (далі – суб’єкти другої лінії), які забезпечують ефективність впроваджених першою лінією захисту заходів з контролю та управління ризиками, їх відповідність вимогам законодавства України та внутрішнього документа / внутрішніх документів фінансової компанії;</p> <p>3) до третьої лінії захисту належить підрозділ / окрема особа, визначений / визначена відповідальним органом фінансової компанії для проведення внутрішнього аудиту, що здійснює оцінювання ефективності діяльності першої та другої ліній захисту, загальне оцінювання ефективності системи внутрішнього контролю в межах виконання функції внутрішнього аудиту (далі – суб’єкти третьої лінії).</p> <p>Створення другої лінії захисту є обов’язковим лише для значимих фінансових компаній. Відповідальний орган фінансової компанії, що не має статусу значимої, приймає рішення про створення другої лінії захисту в залежності від обраної організаційної структури фінансової компанії.</p>	<p>систем управління ризиками та внутрішнього контролю фінансових компаній та ломбардів в ЄС від 30 жовтня 2024 року, підготовленого проектом USAID Інвестиції для стійкості бізнесу).</p>
44	28. Суб’єкти першої лінії захисту не можуть поєднувати функції суб’єктів	28. Суб’єкти першої лінії захисту не можуть поєднувати функції суб’єктів другої, третьої	Оскільки створення суб’єктів другої лінії захисту є необов’язковим для фінансових

1	2	3	4
	<p>другої, третьої лінії захисту та зобов'язані забезпечити належне виконання покладених на них обов'язків. Суб'єкти другої лінії захисту не можуть поєднувати функції суб'єктів першої та/або третьої лінії захисту лінії захисту та зобов'язані забезпечити належне виконання покладених на них обов'язків. Суб'єкти третьої лінії захисту не можуть поєднувати функції суб'єктів першої та/або другої лінії захисту та зобов'язані забезпечити належне виконання покладених на них обов'язків.</p>	<p>ліній захисту та зобов'язані забезпечити належне виконання покладених на них обов'язків. Суб'єкти другої лінії захисту (якщо вони створені) не можуть поєднувати функції суб'єктів першої, ~~та/або~~ третьої ~~ліній захисту~~ лінії захисту та зобов'язані забезпечити належне виконання покладених на них обов'язків. Суб'єкти третьої лінії захисту не можуть поєднувати функції суб'єктів першої, ~~та/або~~ другої лінії захисту та зобов'язані забезпечити належне виконання покладених на них обов'язків.</p>	<p>компаній, які не є значимими, пропонуємо додати цю умову. Крім того, редакція цього пункту створює неоднозначне розуміння щодо того, чи можуть поєднуватись функції суб'єктів різних рівнів захисту між собою. Тому пропонуємо уніфікувати формулювання.</p>
45	<p>29. Відокремлені підрозділи фінансової компанії залежно від їх розміру, функцій та повноважень, якими вони наділені відповідно до внутрішніх документів, можуть бути віднесені фінансовою компанією до першої лінії захисту та / або мати у своїй структурі розподіл функцій за трьома лініями захисту.</p>	<p>29. Відокремлені підрозділи фінансової компанії залежно від їх розміру, функцій та повноважень, якими вони наділені відповідно до внутрішніх документів, можуть бути віднесені фінансовою компанією до першої лінії захисту та / або мати у своїй структурі розподіл функцій за ~~трьома~~ всіма лініями захисту, що створені у фінансовій компанії.</p>	<p>Правка пов'язана з пропозицією дозволити фінансовим компаніям, які не є значимими, створювати лише першу та третю лінії захисту (див. коментар до пункту 26 глави 7 Розділу III вище).</p>
46	<p>30. Суб'єкти трьох ліній захисту фінансової компанії зобов'язані:</p>	<p>30. Суб'єкти ~~трьох~~ всіх ліній захисту фінансової компанії зобов'язані:</p>	<p>Правка пов'язана з пропозицією дозволити фінансовим компаніям, які не є значимими, створювати лише першу та третю лінії захисту (див. коментар до пункту 26 глави 7 Розділу III вище).</p>

1	2	3	4
47	<p>31. Суб'єкти першої лінії захисту в межах компетенції:</p> <p>1) здійснюють виконання покладених на них обов'язків та повноважень відповідно до внутрішніх документів фінансової компанії, забезпечують дотримання вимог, визначених внутрішніми документами;</p>	<p>31. Суб'єкти першої лінії захисту в межах компетенції:</p> <p>~~1) здійснюють виконання покладених на них обов'язків та повноважень відповідно до внутрішніх документів фінансової компанії, забезпечують дотримання вимог, визначених внутрішніми документами;~~</p>	<p>Положення цього пункту повторюють положення пп. 2 п. 30 проекту.</p>
48	<p>32. Суб'єкти другої лінії захисту в межах повноважень під час виконання функцій з контролю за дотриманням норм (комплаєнс) та функції з управління ризиками фінансової компанії:</p> <p>...</p> <p>б) забезпечують складання висновків щодо ризиків, які притаманні діяльності фінансової компанії включаючи висновки щодо з ризиків, що виникають при запровадженні нових продуктів / послуг;</p>	<p>32. Суб'єкти другої лінії захисту (якщо такі створені) в межах повноважень під час виконання функцій з контролю за дотриманням норм (комплаєнс) та функції з управління ризиками фінансової компанії:</p> <p>...</p> <p>б) забезпечують складання висновків щодо ризиків, які притаманні діяльності фінансової компанії включаючи висновки щодо з-ризиків, що виникають при запровадженні нових продуктів / послуг;</p>	<p>Правка пов'язана з пропозицією дозволити фінансовим компаніям, які не є значимими, створювати лише першу та третю лінії захисту (див. коментар до пункту 26 глави 7 Розділу III вище).</p> <p>Технічне виправлення</p>
49	<p>40. Фінансова компанія зобов'язана забезпечити наявність системи управління такими ризиками:</p> <p>1) операційним ризиком;</p> <p>2) комплаєнс-ризиком;</p> <p>3) кредитним ризиком;</p> <p>4) ризиком ліквідності.</p>	<p>40. Значима фінансова компанія зобов'язана забезпечити наявність системи управління такими ризиками:</p> <p>1) операційним ризиком;</p> <p>2) комплаєнс-ризиком;</p> <p>3) кредитним ризиком;</p> <p>4) ризиком ліквідності.</p>	<p>Зазначаємо, що до фінансових компаній застосовуються пруденційні нормативи, зокрема щодо достатності власного капіталу. Наявність власного капіталу є важливим механізмом захисту від ризиків. Зважаючи на наявність цього механізму, пропонуємо спростити вимоги щодо ризик-менеджменту та зробити їх менш</p>

1	2	3	4
		<p>Мала фінансова компанія зобов'язана забезпечити наявність лише системи управління кредитним ризиком, якщо інше не передбачено вимогами цього Положення або іншими нормативно-правовими актами.</p> <p>Інші фінансові компанії зобов'язані забезпечити лише наявність системи управління кредитним ризиком та операційним ризиком, якщо інше не передбачено вимогами цього Положення або іншими нормативно-правовими актами.</p>	<p>обтяжливими, принаймні для фінансових компаній, що не є значимими, щоб не створювати додаткове адміністративне та фінансове навантаження на такі компанії.</p> <p>Також зазначаємо, що в Концепції побудови систем корпоративного управління, управління ризиками, внутрішнього контролю в небанківських фінансових установах та небанківських фінансових групах від 9 вересня 2021 року (доступно за посиланням https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Conception_fin_reliz-2021-09-09.pdf?v=7) НБУ визначив, що ризик ліквідності та комплаєнс-ризик є помірними для фінансових компаній. Також в країнах ЄС, у яких активно розвинутий небанківський фінансовий сектор (зокрема Румунії) фінансові компанії (крім значимих) управляють лише кредитним ризиком (див. Частина дослідження з правової оцінки регуляторних моделей систем управління ризиками та внутрішнього контролю фінансових компаній та ломбардів в ЄС від 30 жовтня 2024 року, підготовленого проектом USAID Інвестиції для стійкості бізнесу).</p>

1	2	3	4
			<p>Зважаючи на це та на основі ризик-орієнтованого підходу пропонуємо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зробити наявність системи управління всіма чотирма видами ризиків обов'язковою лише для значимих фінансових компаній; - для малих фінансових компаній зробити обов'язковою лише наявність системи управління кредитним ризиком; - для інших фінансових компаній (крім значимих та малих) зробити обов'язковою лише наявність системи управління операційним та кредитним ризиком.
50	<p>42. Фінансова компанія, на підставі ліцензії на діяльність фінансової компанії має право надавати фінансові послуги з надання коштів та банківських металів у кредит, забезпечує наявність системи управління кредитним ризиком шляхом запровадження підходів для запобігання виникненню втрат внаслідок неспроможності боржника забезпечити в повному обсязі виконання зобов'язань перед фінансовою компанією в установленій договором / договорами строк без застосування</p>	<p>42. Фінансова компанія, на підставі ліцензії на діяльність фінансової компанії має право надавати фінансові послуги з надання коштів та банківських металів у кредит, забезпечує наявність системи управління кредитним ризиком шляхом запровадження підходів для запобігання виникненню втрат внаслідок неспроможності боржника забезпечити в повному обсязі виконання зобов'язань перед фінансовою компанією в установленій договором / договорами строк без застосування фінансовою компанією процедури примусового повернення боргу, включно шляхом звернення стягнення на забезпечення (за наявності).</p>	<p>Правка пов'язана з пропозицією дозволити фінансовим компаніям, які не є значимими, не створювати системи управління ризиком ліквідності (див. коментар до пункту 40 глави 8 Розділу IV вище).</p>

1	2	3	4
	<p>фінансовою компанією процедури примусового повернення боргу, включно шляхом звернення стягнення на забезпечення (за наявності).</p> <p>Фінансова компанія, яка на підставі ліцензії на діяльність фінансової компанії має право надавати фінансові послуги з надання коштів та банківських металів у кредит, забезпечує наявність системи управління ризиком ліквідності шляхом запровадження підходів для запобігання виникненню втрат внаслідок нездатності своєчасно виконати зобов'язання надати грошові кошти за договорами укладеними з клієнтами через відсутність грошових коштів або ліквідних активів, які можуть бути швидко конвертовані в грошові кошти.</p>	<p>Значима фінансова компанія, яка на підставі ліцензії на діяльність фінансової компанії має право надавати фінансові послуги з надання коштів та банківських металів у кредит, забезпечує наявність системи управління ризиком ліквідності шляхом запровадження підходів для запобігання виникненню втрат внаслідок нездатності своєчасно виконати зобов'язання надати грошові кошти за договорами укладеними з клієнтами через відсутність грошових коштів або ліквідних активів, які можуть бути швидко конвертовані в грошові кошти.</p>	
51	<p>43. Фінансова компанія, яка на підставі ліцензії на діяльність фінансової компанії має право надавати послуги з фінансового лізингу, забезпечує наявність системи управління кредитним ризиком шляхом запровадження підходів для</p>	<p>43. Фінансова компанія, яка на підставі ліцензії на діяльність фінансової компанії має право надавати послуги з фінансового лізингу, забезпечує наявність системи управління кредитним ризиком шляхом запровадження підходів для запобігання виникненню втрат внаслідок недостатності надходжень від</p>	<p>Правка пов'язана з пропозицією дозволити фінансовим компаніям, які не є значимими, не створювати системи управління ризиком ліквідності (див. коментар до пункту 40 глави 8 Розділу IV вище).</p>

1	2	3	4
	<p>запобігання виникненню втрат внаслідок недостатності надходжень від реалізації предмета фінансового лізингу для покриття некомпенсованої вартості предмета лізингу у випадку неспроможності лізингоодержувача забезпечити в повному обсязі виконання зобов'язань перед фінансовою компанією в установлений договором / договорами строк.</p> <p>Фінансова компанія, яка на підставі ліцензії на діяльність фінансової компанії має право надавати послуги з фінансового лізингу, забезпечує наявність системи управління ризиком ліквідності шляхом запровадження підходів для запобігання виникненню втрат внаслідок нездатності своєчасно виконати зобов'язання з передачі клієнту предмета фінансового лізингу згідно з умовами укладеного договору, через неможливість оплати постачальнику його вартості через відсутність грошових коштів або ліквідних активів, які можуть бути швидко конвертовані в грошові кошти.</p>	<p>реалізації предмета фінансового лізингу для покриття некомпенсованої вартості предмета лізингу у випадку неспроможності лізингоодержувача забезпечити в повному обсязі виконання зобов'язань перед фінансовою компанією в установлений договором / договорами строк.</p> <p>Значима фінансова компанія, яка на підставі ліцензії на діяльність фінансової компанії має право надавати послуги з фінансового лізингу, забезпечує наявність системи управління ризиком ліквідності шляхом запровадження підходів для запобігання виникненню втрат внаслідок нездатності своєчасно виконати зобов'язання з передачі клієнту предмета фінансового лізингу згідно з умовами укладеного договору, через неможливість оплати постачальнику його вартості через відсутність грошових коштів або ліквідних активів, які можуть бути швидко конвертовані в грошові кошти.</p>	

1	2	3	4
52	<p>44. Фінансова компанія, яка на підставі ліцензії на діяльність фінансової компанії має право надавати послуги з факторингу, забезпечує наявність системи управління кредитним ризиком шляхом запровадження підходів для запобігання виникненню втрат внаслідок неспроможності боржника за відступленими грошовими зобов'язаннями забезпечити в повному обсязі виконання такого зобов'язання та / або неспроможності клієнта виконати зобов'язання перед фінансовою компанією в установленій договором / договорами строк без процедури примусового повернення боргу,</p>	<p>44. Фінансова компанія, яка на підставі ліцензії на діяльність фінансової компанії має право надавати послуги з факторингу, забезпечує наявність системи управління кредитним ризиком шляхом запровадження підходів для запобігання виникненню втрат внаслідок неспроможності боржника за відступленими грошовими зобов'язаннями забезпечити в повному обсязі виконання такого зобов'язання та / або неспроможності клієнта виконати зобов'язання перед фінансовою компанією в установленій договором / договорами строк без процедури примусового повернення боргу, включно шляхом звернення стягнення на забезпечення (за наявності).</p> <p>Значима фінансова компанія, яка на підставі ліцензії на діяльність фінансової компанії має право надавати послуги з факторингу, забезпечує наявність системи управління ризиком ліквідності шляхом запровадження підходів для запобігання виникненню втрат внаслідок нездатності своєчасно виконати зобов'язання з передачі грошових коштів в розпорядження клієнта за договорами укладеними з клієнтами через відсутність грошових коштів або ліквідних активів, які можуть бути швидко конвертовані в грошові кошти.</p>	<p>Правка пов'язана з пропозицією дозволити фінансовим компаніям, які не є значимими, не створювати системи управління ризиком ліквідності (див. коментар до пункту 40 глави 8 Розділу IV вище).</p>

1	2	3	4
53	<p>45. Фінансова компанія, яка на підставі ліцензії на діяльність фінансової компанії має право здійснювати діяльність з надання гарантій, забезпечує наявність системи управління кредитним ризиком шляхом запровадження підходів для запобігання виникненню втрат внаслідок невиконання боржником (принципалом) вимоги забезпеченої гарантією та / або не спроможності принципала забезпечити в повному обсязі виконання зворотної вимоги (регресу) фінансової компанії в установленій договором / договорами строк без процедури примусового повернення боргу, включно шляхом звернення стягнення на забезпечення (за наявності).</p> <p>Фінансова компанія, яка здійснює діяльність з надання гарантій, забезпечує наявність системи управління ризиком ліквідності шляхом запровадження підходів для запобігання виникненню втрат внаслідок нездатності своєчасно виконати зобов'язання за наданими</p>	<p>45. Фінансова компанія, яка на підставі ліцензії на діяльність фінансової компанії має право здійснювати діяльність з надання гарантій, забезпечує наявність системи управління кредитним ризиком шляхом запровадження підходів для запобігання виникненню втрат внаслідок невиконання боржником (принципалом) вимоги забезпеченої гарантією та / або не спроможності принципала забезпечити в повному обсязі виконання зворотної вимоги (регресу) фінансової компанії в установленій договором / договорами строк без процедури примусового повернення боргу, включно шляхом звернення стягнення на забезпечення (за наявності).</p> <p>Значима фінансова компанія, яка здійснює діяльність з надання гарантій, забезпечує наявність системи управління ризиком ліквідності шляхом запровадження підходів для запобігання виникненню втрат внаслідок нездатності своєчасно виконати зобов'язання за наданими гарантіями, щодо яких надійшла вимога бенефіціара про сплату через відсутність грошових коштів або ліквідних активів, які можуть бути швидко конвертовані в грошові кошти.</p>	<p>Правка пов'язана з пропозицією дозволити фінансовим компаніям, які не є значимими, не створювати системи управління ризиком ліквідності (див. коментар до пункту 40 глави 8 Розділу IV вище).</p>

1	2	3	4
	<p>гарантіями, щодо яких надійшла вимога бенефіціара про сплату через відсутність грошових коштів або ліквідних активів, які можуть бути швидко конвертовані в грошові кошти.</p>		
54	<p>47. Фінансова компанія має право самостійно встановлювати критерії, за якими визначатимуться інші види ризиків притаманних її діяльності з урахуванням складності, обсягів, видів, характеру здійснюваних операцій, організаційної структури та профілю ризику фінансової компанії, визначати порядок виявлення таких ризиків та управління ними. Національний банк має право рекомендувати фінансовій компанії розширювати перелік видів ризиків, визначений в пунктах 40, 46 глави 8 розділу IV цього Положення.</p>	<p>48. Комплексна та адекватна система управління ризиками фінансової компанії має передбачати:</p> <p>1) організацію системи управління ризиками, яка ґрунтується на застосуванні моделі трьох ліній захисту (або першої та третьої ліній захисту у випадках, коли відповідно до цього Положення фінансова компанія має право створювати лише першу та третю лінії захисту) та забезпечує чіткий розподіл функцій, обов'язків і повноважень з управління ризиками між усіма суб'єктами системи управління ризиками, а також між працівниками фінансової компанії та передбачає їх відповідальність згідно з таким розподілом;</p>	<p>Правка пов'язана з пропозицією дозволити фінансовим компаніям, які не є значимими, створювати лише першу та третю лінії захисту (див. коментар до пункту 26 глави 7 Розділу III вище).</p>
55	<p>49. Суб'єктами системи управління ризиками фінансової компанії є:</p> <p>...</p> <p>4) підрозділ з управління ризиками, головний ризик-менеджер (керівник підрозділу з управління ризиками),</p>	<p>49. Суб'єктами системи управління ризиками фінансової компанії є:</p> <p>...</p> <p>4) підрозділ з управління ризиками, головний ризик-менеджер (керівник підрозділу з управління ризиками), або особа, на яку</p>	<p>Правка пов'язана з пропозицією дозволити фінансовим компаніям, які не є значимими, створювати лише першу та третю лінії захисту (див. коментар до пункту 26 глави 7 Розділу III вище).</p>

1	2	3	4
	<p>або особа, на яку покладена функція такого підрозділу, підрозділ контролю за дотриманням норм (комплаєнс), керівник підрозділу контролю за дотриманням норм (комплаєнс), або особа, на яку покладена функція такого підрозділу;</p> <p>...</p> <p>б) керівники та працівники фінансової компанії, які здійснюють внутрішній контроль відповідно до повноважень, визначених внутрішніми документами, та не входять до складу органів управління фінансової компанії й підрозділів фінансової компанії.</p>	<p>покладена функція такого підрозділу, підрозділ контролю за дотриманням норм (комплаєнс), керівник підрозділу контролю за дотриманням норм (комплаєнс), або особа, на яку покладена функція такого підрозділу (у разі створення);</p> <p>...</p> <p>б) ~~керівники та працівники фінансової компанії~~ всі інші особи, які здійснюють внутрішній контроль відповідно до повноважень, визначених внутрішніми документами, ~~та не входять до складу органів управління фінансової компанії й підрозділів фінансової компанії.~~</p>	<p>...</p> <p>Таке положення є коротшим та простішим для розуміння.</p>
56	<p>50. Фінансова компанія встановлює ліміти (обмеження) для ризиків, що підлягають кількісному вимірюванню, у межах затвердженого ризик-апетиту щодо кредитного ризику, ризику ліквідності, комплаєнс-ризиків, валютного ризику, операційного ризику та зобов'язана здійснювати вимірювання (оцінку) ризиків з урахуванням взаємозв'язку ризиків та впливу окремого ризику на інші ризики, що притаманні її діяльності.</p>	<p>50. Фінансова компанія встановлює ліміти (обмеження) для ризиків, системи управління якими вона зобов'язана забезпечити відповідно до пунктів 40-46 цього Положення та які що підлягають кількісному вимірюванню, у межах затвердженого ризик-апетиту щодо кредитного ризику, ризику ліквідності, комплаєнс-ризиків, валютного ризику, операційного ризику та зобов'язана здійснювати вимірювання (оцінку) ризиків з урахуванням взаємозв'язку ризиків та впливу окремого ризику на інші ризики, що</p>	<p>Правка пов'язана з пропозицією дозволити фінансовим компаніям, які не є значимими, не створювати системи управління деякими видами ризиків (див. коментар до пункту 40 глави 8 Розділу IV вище).</p>

1	2	3	4
	<p>Перелік та значення лімітів ризиків визначає та затверджує відповідальний орган фінансової компанії.</p> <p>Вимірювання ризиків, проведене фінансовою компанією, має бути задокументоване, включаючи детальний опис та пояснення ризиків, що охоплюються вимірюванням, використані підходи, а також ключові судження та припущення, що були зроблені під час такого вимірювання.</p>	<p>притаманні її діяльності. Перелік та значення лімітів ризиків визначає та затверджує відповідальний орган фінансової компанії.</p> <p>Вимірювання ризиків, проведене фінансовою компанією, має бути задокументоване, включаючи детальний опис та пояснення ризиків, що охоплюються вимірюванням, використані підходи, а також ключові судження та припущення, що були зроблені під час такого вимірювання.</p>	
57	<p>64. Фінансова компанія створює ефективну систему управління операційним ризиком, що має повністю інтегруватися в загальну систему управління ризиками.</p> <p>Фінансова компанія оцінює операційний ризик з урахуванням його взаємозв'язку та впливу на інші ризики, що притаманні її діяльності.</p> <p>Фінансова компанія самостійно визначає перелік кількісних показників ризик-апетиту до операційного ризику, що має обов'язково включати показник максимального обсягу втрат від подій операційного ризику протягом наступних 12 місяців.</p>	<p>64. Фінансова компанія (крім малої фінансової компанії) створює ефективну систему управління операційним ризиком, що має повністю інтегруватися в загальну систему управління ризиками. Вимоги цієї глави не застосовуються до малих фінансових компаній.</p> <p>Фінансова компанія оцінює операційний ризик з урахуванням його взаємозв'язку та впливу на інші ризики, що притаманні її діяльності.</p> <p>Фінансова компанія самостійно визначає перелік кількісних показників ризик-апетиту до операційного ризику, що має обов'язково включати показник максимального обсягу втрат від подій операційного ризику протягом наступних 12 місяців.</p>	<p>Правка пов'язана з пропозицією дозволити малим фінансовим компаніям створювати систему управління операційним ризиком (див. коментар до пункту 40 глави 8 Розділу IV вище).</p>

1	2	3	4
	Фінансова компанія створює та веде базу внутрішніх подій операційного ризику, здійснює аналіз накопиченої в ній інформації.	Фінансова компанія створює та веде базу внутрішніх подій операційного ризику, здійснює аналіз накопиченої в ній інформації.	
58	65. Політика управління операційним ризиком може бути складовою політики управління ризиком фінансової компанії або окремим документом та має обов'язково містити: ... 2) організаційну структуру процесу управління операційним ризиком з урахуванням розподілу функціональних обов'язків відповідно до трьох ліній захисту учасників процесу, їх повноважень, відповідальності та порядку взаємодії;	65. Політика управління операційним ризиком може бути складовою політики управління ризиком фінансової компанії або окремим документом та має обов'язково містити: ... 2) організаційну структуру процесу управління операційним ризиком з урахуванням розподілу функціональних обов'язків відповідно до трьох ліній захисту (для компаній, які мають право не створювати другу лінію захисту відповідно до цього Положення, - першої та третьої лінії захисту) учасників процесу, їх повноважень, відповідальності та порядку взаємодії;	Правка пов'язана з пропозицією дозволити фінансовим компаніям, які не є значимими, створювати лише першу та третю лінії захисту (див. коментар до пункту 26 глави 7 Розділу III вище).
59	67. Фінансова компанія розробляє та впроваджує процедури контролю за повнотою та якістю даних про події операційного ризику, що передбачають: 1) розподіл обов'язків та відповідальності між підрозділами фінансової компанії щодо контролю за повнотою та якістю даних про події операційного ризику під час їх збору,	67. Фінансова компанія розробляє та впроваджує процедури контролю за повнотою та якістю даних про події операційного ризику, що передбачають: 1) розподіл обов'язків та відповідальності між підрозділами фінансової компанії щодо контролю за повнотою та якістю даних про події операційного ризику під час їх збору, внесення до бази внутрішніх подій операційного ризику та подальшої перевірки;	Технічне виправлення

1	2	3	4
	<p>унесення до бази внутрішніх подій операційного ризику та подальшої перевірки;</p> <p>...</p> <p>3) підходи з управління операційним ризиком, з дотриманням моделі трьох ліній захисту.</p>	<p>...</p> <p>3) підходи з управління операційним ризиком, з дотриманням моделі трьох ліній захисту (для компаній, які мають право не створювати другу лінію захисту відповідно до цього Положення, - першої та третьої лінії захисту).</p>	
60	<p>75. Фінансова компанія створює ефективну систему управління комплаєнс-ризиком, що має бути повністю інтегрована в загальну систему управління ризиками.</p>	<p>75. Значима фінансова компанія створює ефективну систему управління комплаєнс-ризиком, що має бути повністю інтегрована в загальну систему управління ризиками.</p> <p>Вимоги цієї глави застосовуються лише до значимих фінансових компаній, якщо в них прямо не зазначено інше.</p>	<p>Правка пов'язана з пропозицією дозволити фінансовим компаніям, які не є значимими, не створювати системи управління деякими видами ризиків (див. коментар до пункту 40 глави 8 Розділу IV вище).</p> <p>Разом з тим вважаємо, що окремі норми цієї глави не є обтяжливими та їх доцільно поширити навіть на компанії, які не є значимими, а також малі фінансові компанії. Це відображено в правках до пунктів 79-81 глави 12 Розділу IV нижче.</p>
61	<p>79. Фінансова компанія зобов'язана запровадити культуру управління ризиками з метою просування обізнаності органу управління фінансової компанії, а також працівників фінансової компанії (включаючи осіб, які виконують функції або окремі завдання та процеси в межах функцій на</p>	<p>Фінансова компанія (незалежно від значимості або наявності статусу малої фінансової компанії) зобов'язана запровадити культуру управління ризиками з метою просування обізнаності органу управління фінансової компанії, а також працівників фінансової компанії (включаючи осіб, які виконують функції або окремі завдання та процеси в межах функцій на</p>	<p>Правка пов'язана з пропозицією застосовувати главу 12 Розділу IV лише до значимих фінансових компаній (див. коментар до пункту 75 глави 12 Розділу IV вище). Разом з тим, оскільки на наш погляд цей пункт є важливим та необтяжливим, його доцільно застосувати до всіх фінансових компаній.</p>

1	2	3	4
	аутсорсингу) щодо ризиків, ризик-апетиту, стратегії управління ризиками на всіх організаційних рівнях, що сприяє:	аутсорсингу) щодо ризиків, ризик-апетиту, стратегії управління ризиками на всіх організаційних рівнях, що сприяє:	
62	80. Фінансова компанія зобов'язана передбачити процедури та процеси забезпечення дотримання компанією пруденційних вимог, включаючи пруденційні нормативи, встановлені нормативно-правовими актами Національного банку для видів діяльності, які здійснює фінансова компанія, безперервного моніторингу їх виконання, виявлення ризику їх порушення, а також негайного повідомлення про такий ризик органу управління фінансової компанії, та порядку такого повідомлення.	80. Фінансова компанія (незалежно від значимості або наявності статусу малої фінансової компанії) зобов'язана передбачити процедури та процеси забезпечення дотримання компанією пруденційних вимог, включаючи пруденційні нормативи, встановлені нормативно-правовими актами Національного банку для видів діяльності, які здійснює фінансова компанія, безперервного моніторингу їх виконання, виявлення ризику їх порушення, а також негайного повідомлення про такий ризик органу управління фінансової компанії, та порядку такого повідомлення.	Правка пов'язана з пропозицією застосовувати главу 12 Розділу IV лише до значимих фінансових компаній (див. коментар до пункту 75 глави 12 Розділу IV вище). Разом з тим, оскільки на наш погляд цей пункт є важливим та необтяжливим, його доцільно застосувати до всіх фінансових компаній.
63	81. Фінансова компанія, яка залучає кошти від інвестора – фізичної особи, додатково до вимог пункту 76 глави 12 розділу IV цього Положення, забезпечує отримання та збереження доказів відповідності такої фізичної особи вимогам встановленим Положенням про авторизацію надавачів фінансових послуг та умови здійснення ними діяльності з надання фінансових послуг,	81. Фінансова компанія (незалежно від значимості або наявності статусу малої фінансової компанії), яка залучає кошти від інвестора – фізичної особи, додатково до вимог пункту 76 глави 12 розділу IV цього Положення (якщо застосовно), забезпечує отримання та збереження доказів відповідності такої фізичної особи вимогам встановленим Положенням про авторизацію надавачів фінансових послуг та умови здійснення ними діяльності з надання	Правка пов'язана з пропозицією застосовувати главу 12 Розділу IV лише до значимих фінансових компаній (див. коментар до пункту 75 глави 12 Розділу IV вище). Разом з тим, оскільки на наш погляд цей пункт є важливим та необтяжливим, його доцільно застосувати до всіх фінансових компаній.

1	2	3	4
	затвердженим постановою Правління Національного банку України від 29 грудня 2023 року №199 (зі змінами) (далі – Положення №199).	фінансових послуг, затвердженим постановою Правління Національного банку України від 29 грудня 2023 року №199 (зі змінами) (далі – Положення №199).	
64	<p>83. Фінансова компанія створює ефективну систему управління ризиком ліквідності для забезпечення підтримання достатнього рівня ліквідності, як у звичайних, так і в стресових ситуаціях, що має бути повністю інтегрована в загальну систему управління ризиками.</p> <p>Фінансова компанія оцінює ризик ліквідності з урахуванням його взаємозв'язку та впливу на інші ризики, що притаманні її діяльності.</p> <p>Фінансова компанія визначає мінімальний перелік кількісних показників ризик-апетиту до ризику ліквідності, до якого належать тривалість періоду повного і своєчасного виконання фінансовою компанією своїх зобов'язань за договорами укладеними з клієнтами під час стресової ситуації та потрібний для цього обсяг ліквідних активів.</p>	<p>83. Значима фінансова компанія створює ефективну систему управління ризиком ліквідності для забезпечення підтримання достатнього рівня ліквідності, як у звичайних, так і в стресових ситуаціях, що має бути повністю інтегрована в загальну систему управління ризиками.</p> <p>Вимоги цієї глави застосовуються лише до значимих фінансових компаній.</p> <p>Фінансова компанія оцінює ризик ліквідності з урахуванням його взаємозв'язку та впливу на інші ризики, що притаманні її діяльності.</p>	Правка пов'язана з пропозицією дозволити фінансовим компаніям, які не є значимими, не створювати системи управління деякими видами ризиків (див. коментар до пункту 40 глави 8 Розділу IV вище).
65	87. Служба внутрішнього аудиту підпорядковується відповідальному	87. ~~Служба~~ Підрозділ внутрішнього аудиту підпорядковується відповідальному органу	Відповідно до пп.13-14-1 ч. 2 ст. 71 Закону України "Про акціонерні товариства" "до

1	2	3	4
	органу фінансової компанії та звітує перед ним.	фінансової компанії та звітує перед ним. До виключної компетенції відповідального органу фінансової компанії належить: призначення на посаду і звільнення з посади керівника та працівників підрозділу внутрішнього аудиту (внутрішнього аудитора, штатного працівника, на якого покладена функція проведення внутрішнього аудиту), затвердження умов трудових договорів, що укладаються з працівниками підрозділу внутрішнього аудиту (з внутрішнім аудитором, штатним працівником, на якого покладена функція проведення внутрішнього аудиту), встановлення розміру їхньої винагороди, у тому числі заохочувальних та компенсаційних виплат, затвердження звіту та висновків підрозділу внутрішнього аудиту (внутрішнього аудитора, штатного працівника, на якого покладена функція проведення внутрішнього аудиту).	виключної компетенції наглядової ради належить: призначення на посаду і звільнення з посади керівника підрозділу внутрішнього аудиту (внутрішнього аудитора); 14) затвердження умов трудових договорів, що укладаються з працівниками підрозділу внутрішнього аудиту (з внутрішнім аудитором), встановлення розміру їхньої винагороди, у тому числі заохочувальних та компенсаційних виплат; 14-1) затвердження звіту та висновків підрозділу внутрішнього аудиту (внутрішнього аудитора);". Водночас, положення Закону України "Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю" взагалі не містять положень про внутрішній аудит. Враховуючи те, що фінансові компанії можуть створюватись і в такій організаційно-правовій формі, вважаємо за доцільне в проєкті Положення продублювати вказані положення Закону України "Про акціонерні товариства" щодо підрозділу внутрішнього аудиту.
66	88. Служба внутрішнього аудиту організаційно не залежить від інших підрозділів фінансової компанії (не підпорядковується таким підрозділам).	88.Підрозділ служба внутрішнього аудиту організаційно не залежить від інших підрозділів фінансової компанії (не підпорядковується таким підрозділам).	Див. коментар до пп. 25 п. 3 проєкту

1	2	3	4
67	89. Порядок діяльності служби внутрішнього аудиту, її статус, функціональні обов'язки та повноваження визначаються положенням про службу внутрішнього аудиту, яке розробляється фінансовою компанією та затверджується, відповідальним органом фінансової компанії.	89. Порядок діяльності ~~служби~~ підрозділу внутрішнього аудиту, її статус, функціональні обов'язки та повноваження визначаються положенням про службу внутрішнього аудиту, яке розробляється фінансовою компанією та затверджується, відповідальним органом фінансової компанії.	Див. коментар до пп. 25 п. 3 проєкту
68	91. Служба внутрішнього аудиту готує та подає відповідальному органу фінансової компанії звіт за результатами внутрішнього аудиту.	91. ~~Служба~~ Підрозділ внутрішнього аудиту готує та подає відповідальному органу фінансової компанії звіт за результатами внутрішнього аудиту.	Див. коментар до пп. 25 п. 3 проєкту
69	93. Аудиторський звіт за результатами внутрішнього аудиту складається з урахуванням вимог глобальних стандартів внутрішнього аудиту, підписується (власноруч або електронним підписом) особою, яка безпосередньо виконувала перевірку, внутрішнім аудитором / головним внутрішнім аудитором (штатним працівником, на якого покладена функція проведення внутрішнього аудиту) / керівником структурного підрозділу, відповідального за проведення внутрішнього аудиту, та власником процесу, що перевірявся	93. Аудиторський звіт за результатами внутрішнього аудиту складається з урахуванням вимог глобальних стандартів внутрішнього аудиту, підписується (власноруч або електронним підписом) особою, яка безпосередньо виконувала перевірку, внутрішнім аудитором / головним внутрішнім аудитором (штатним працівником, на якого покладена функція проведення внутрішнього аудиту) / керівником структурного підрозділу, відповідального за проведення внутрішнього аудиту, ~~та власником процесу, що перевірявся~~ керівником підрозділу, який підлягав аудиту.	Термін "власник процесу, що перевірявся" не є достатньо чітким та не використовується в інших пунктах проєкту Положення.

1	2	3	4
70	95. Процес моніторингу (відстеження) службою внутрішнього аудиту результатів внутрішніх аудиторських перевірок фінансової компанії починається після підписання / затвердження аудиторського звіту та закінчується після виконання усіх наданих рекомендацій (пропозицій).	95. Процес моніторингу (відстеження) підрозділом внутрішнього аудиту результатів внутрішніх аудиторських перевірок фінансової компанії починається після підписання / затвердження аудиторського звіту та закінчується після підтвердження підрозділом внутрішнього аудиту виконання усіх та повною мірою наданих рекомендацій (пропозицій).	Пункт 96 частково повторює положення пункту 95. Подібного положення немає в інших документах про системи управління та внутрішнього контролю, наприклад, в Положенні про вимоги до системи управління страховика. Для уникнення повторів, пропонується об'єднати ці два пункти
71	96. Подальший моніторинг (відстеження) результатів внутрішніх аудиторських перевірок завершується після підтвердження службою внутрішнього аудиту фінансової компанії виконання підрозділом / підрозділами фінансової компанії, що підлягав / підлягали аудиту, всіх та повною мірою рекомендацій (пропозицій), що надавалися за результатами аудиту.	~~96. Подальший моніторинг (відстеження) результатів внутрішніх аудиторських перевірок завершується після підтвердження службою внутрішнього аудиту фінансової компанії виконання підрозділом / підрозділами фінансової компанії, що підлягав / підлягали аудиту, всіх та повною мірою рекомендацій (пропозицій), що надавалися за результатами аудиту.~~	Пункт 96 частково повторює положення пункту 95. Подібного положення немає в інших документах про системи управління та внутрішнього контролю, наприклад, в Положенні про вимоги до системи управління страховика. Для уникнення повторів, пропонується об'єднати ці два пункти
72	99. Фінансова компанія, розробляє та контролює виконання внутрішніх документів, що встановлюють: ... 5) періодичність та порядок розгляду звітів; 6) осіб / орган управління фінансової компанії, уповноважених / уповноважений здійснювати розгляд	99. Фінансова компанія, розробляє та контролює виконання внутрішніх документів, що встановлюють: ... 5) періодичність та порядок розгляду звітів; 6) осіб / орган управління фінансової компанії, уповноважених / уповноважений здійснювати розгляд звітів;	П.п. 5-7 повторюють п.п. 11, тому пропонується їх видалити.

1	2	3	4
	<p>звітів; 7) регламенти / порядки складання звітів у рамках системи внутрішнього контролю; ... 11) види, періодичність та порядок здійснення заходів з контролю, підрозділи / працівники, відповідальні за проведення заходів з контролю, види, періодичність та порядок підготовки звітів, періодичність, порядок та осіб, уповноважених здійснювати розгляд звітів;</p>	<p>7) регламенти / порядки складання звітів у рамках системи внутрішнього контролю; ... 11) види, періодичність та порядок здійснення заходів з контролю, підрозділи / працівники, відповідальні за проведення заходів з контролю, види, періодичність та порядок підготовки звітів, періодичність, порядок та осіб, уповноважених здійснювати розгляд звітів;</p>	
73	<p>107. Фінансова компанія зобов'язана проводити щорічну самостійну оцінку відповідності системи внутрішнього контролю (далі – щорічна самооцінка) її цілям, розміру, видам діяльності, вимогам законодавства України, з обов'язковим урахуванням результатів здійснення контрольної діяльності та заходів з моніторингу ефективності системи внутрішнього контролю. Результати проведеної щорічної самооцінки мають бути викладені у</p>	<p>107. Значима фінансова компанія зобов'язана проводити щорічну самостійну оцінку відповідності системи внутрішнього контролю (далі – щорічна самооцінка) її цілям, розміру, видам діяльності, вимогам законодавства України, з обов'язковим урахуванням результатів здійснення контрольної діяльності та заходів з моніторингу ефективності системи внутрішнього контролю. Результати проведеної щорічної самооцінки мають бути викладені у формі звіту про результати щорічної самооцінки за підписом уповноваженого працівника фінансової</p>	<p>Вважаємо, що вимоги до контрольних заходів фінансових компаній також мають ґрунтуватись на ризик-орієнтованому підході. Деякі контрольні заходи є занадто обтяжливими для фінансових компаній, які не становлять високий суспільний інтерес. Зважаючи на це та на основі ризик-орієнтованого підходу, пропонуємо ранжувати вимоги щодо контрольних заходів в залежності від значимості (групи суспільної важливості) фінансової компанії. Наприклад, проведення щорічної оцінки системи внутрішнього контролю, підготовка та розгляд відповідних звітів</p>

1	2	3	4
	<p>формі звіту про результати щорічної самооцінки за підписом уповноваженого працівника фінансової компанії / керівника підрозділу, відповідального за складання такого звіту.</p> <p>Звіт про результати щорічної самооцінки має включати оцінку системи внутрішнього контролю. Звіт про результати щорічної самооцінки може містити іншу інформацію, обов'язковість включення якої визначено у внутрішньому документі / внутрішніх документах щодо системи внутрішнього контролю.</p> <p>108. Звіт про результати щорічної самооцінки має бути доведений відповідальному органу, виконавчому органу та ключовим особам фінансової компанії.</p>	<p>компанії / керівника підрозділу, відповідального за складання такого звіту.</p> <p>Звіт про результати щорічної самооцінки має включати оцінку системи внутрішнього контролю. Звіт про результати щорічної самооцінки може містити іншу інформацію, обов'язковість включення якої визначено у внутрішньому документі / внутрішніх документах щодо системи внутрішнього контролю.</p> <p>108. Звіт про результати щорічної самооцінки має бути доведений відповідальному органу, виконавчому органу та ключовим особам значимої фінансової компанії.</p>	<p>можуть бути занадто обтяжливим для фінансових компаній з невеликим обсягом операцій та невеликою кількістю співробітників. Альтернативно, ця вимога може не застосовуватись до малих фінансових компаній.</p> <p>Крім того, варто зазначити, що відповідно до моделі "помірного регулювання", представленої Румунією (див. Частина дослідження з правової оцінки регуляторних моделей систем управління ризиками та внутрішнього контролю фінансових компаній та ломбардів в ЄС від 30 жовтня 2024 року, підготовленого проектом USAID Інвестиції для стійкості бізнесу), така щорічна обов'язкова оцінка та підготовка звіту також не передбачена.</p>
74	<p>115. Фінансова компанія зобов'язана визначити у внутрішньому документі / внутрішніх документах порядок проведення перевірки якості інформації, достовірність джерела походження такої інформації.</p> <p>Перевірка якості інформації має проводитись уповноваженими суб'єктами внутрішнього контролю.</p>	<p>115. Значима фінансова компанія зобов'язана визначити у внутрішньому документі / внутрішніх документах порядок проведення перевірки якості інформації, достовірність джерела походження такої інформації.</p> <p>Перевірка якості інформації має проводитись уповноваженими суб'єктами внутрішнього контролю.</p>	<p>Див. коментар до п. 107 проекту</p>

1	2	3	4
75	<p>118. Фінансова компанія, визначає у внутрішньому документі / внутрішніх документах заходи з контролю під час здійснення зовнішньої комунікації, включаючи порядок отримання інформації від зовнішніх користувачів, її перевірки та передавання цієї інформації в межах організаційної структури фінансової компанії.</p>	<p>118. Значима фінансова компанія, визначає у внутрішньому документі / внутрішніх документах заходи з контролю під час здійснення зовнішньої комунікації, включаючи порядок отримання інформації від зовнішніх користувачів, її перевірки та передавання цієї інформації в межах організаційної структури фінансової компанії.</p>	Див. коментар до п. 107 проєкту
76	<p>127. Фінансова компанія здійснює обов'язкові поточні та періодичні заходи з моніторингу ефективності системи внутрішнього контролю. Поточні заходи з моніторингу здійснюються з метою оперативного виявлення та усунення недоліків системи внутрішнього контролю. Відповідальність за проведення таких заходів несуть суб'єкти першої та другої ліній захисту у межах повноважень. Періодичні заходи з моніторингу, включаючи оцінку ефективності системи внутрішнього контролю, здійснюються суб'єктами третьої лінії захисту з метою виявлення недоліків після факту події.</p>	<p>127. Значима фінансова компанія здійснює обов'язкові поточні та періодичні заходи з моніторингу ефективності системи внутрішнього контролю. Поточні заходи з моніторингу здійснюються з метою оперативного виявлення та усунення недоліків системи внутрішнього контролю. Відповідальність за проведення таких заходів несуть суб'єкти першої та другої ліній захисту у межах повноважень. Періодичні заходи з моніторингу, включаючи оцінку ефективності системи внутрішнього контролю, здійснюються суб'єктами третьої лінії захисту з метою виявлення недоліків після факту події.</p>	Див. коментар до п. 107 проєкту

1	2	3	4
77	130. Фінансова компанія забезпечує подання звітів щодо результатів моніторингу ефективності системи внутрішнього контролю також працівникам, які відповідають за здійснення заходів коригування, та керівникам у межах визначених повноважень.	130. Фінансова компанія забезпечує ~~на~~ надання звітів щодо результатів моніторингу ефективності системи внутрішнього контролю також працівникам, які відповідають за здійснення заходів коригування, та керівникам у межах визначених повноважень.	Технічне виправлення
78			
79	28. Суб'єкти першої лінії захисту не можуть поєднувати функції суб'єктів другої, третьої лінії захисту та зобов'язані забезпечити належне виконання покладених на них обов'язків. Суб'єкти другої лінії захисту не можуть поєднувати функції суб'єктів першої та/або третьої лінії захисту та зобов'язані забезпечити належне виконання покладених на них обов'язків. Суб'єкти третьої лінії захисту не можуть поєднувати функції суб'єктів першої та/або другої лінії захисту та зобов'язані забезпечити належне виконання покладених на них обов'язків.	28. Суб'єкти першої лінії захисту можуть поєднувати функції суб'єктів другої лінії захисту за умови відсутності конфлікту інтересів та зобов'язані забезпечити належне виконання покладених на них обов'язків. Суб'єкти другої лінії захисту не можуть поєднувати функції суб'єктів третьої лінії захисту та зобов'язані забезпечити належне виконання покладених на них обов'язків. Суб'єкти третьої лінії захисту не можуть поєднувати функції суб'єктів першої та/або другої лінії захисту та зобов'язані забезпечити належне виконання покладених на них обов'язків	Просимо враховувати інтереси невеликих фінансових компаній які працюють як "фінансовий-бутік". На підставі цієї норми та Постанови вцілому вбачається, що мінімальний штатний розпис фін. компанії має бути 8 осіб: 1) Керівник, 2) Головний бухгалтер, та відповідальні за 3) комплаєнс, 4) фін. моніторинг, 5) ризик-менеджер, 6) ай-ті інфраструктуру, 7) юрист, 8) внутр. аудит. Аналіз норм дозволяє зробити висновок що функції юриста, наприклад, не можуть бути суміщені з комплаєнсом та/або іншими. Керівник компанії та ризик-менеджер також не можуть поєднувати суміщення. Норма в пропонованій редакції призведе до зайвих витрат на персонал без фактичного збільшення робочих годин та обсягу діяльності.

1	2	3	4
80	<p>97. Фінансова компанія забезпечує здійснення процедур контролю шляхом:</p> <p>1) розмежування функцій – працівники, відповідальні за вчинення правочинів, не мають здійснювати бухгалтерський облік операцій, що виконуються за такими правочинами. В одному підрозділі не може бути зосереджено проведення операції, починаючи з її ініціювання до відображення в регістрах бухгалтерського обліку, обліковій та реєстраційній системі фінансової компанії, крім операцій з установленим механізмом контролю з використанням відповідного програмного забезпечення;</p> <p>2) контролю за введенням даних в облікову та реєстраційну систему, інші інформаційні системи фінансової компанії – введення інформації / операції в облікову та реєстраційну систему, інші інформаційні системи одним працівником (виконавцем) має бути перевірено іншим працівником (контролером), крім операцій з установленим механізмом контролю з</p>	<p>97. Фінансова компанія забезпечує здійснення процедур контролю шляхом:</p> <p>1) розмежування функцій – працівники, відповідальні за вчинення правочинів, не мають здійснювати бухгалтерський облік операцій, що виконуються за такими правочинами.</p> <p>2) контролю за введенням даних в облікову та реєстраційну систему, інші інформаційні системи фінансової компанії – введення інформації / операції в облікову та реєстраційну систему, інші інформаційні системи одним працівником (виконавцем) має бути перевірено іншим працівником (контролером), крім операцій з установленим механізмом контролю з використанням відповідного програмного забезпечення;</p> <p>3) звіряння даних – звіряння даних має відбуватися між різними інформаційними та обліковими системами та/або на різних етапах оброблення даних, що реалізується шляхом порівняння детальної інформації та / або кінцевих даних;</p>	<p>Просимо враховувати інтереси невеликих фінансових компаній з мінімальним штатом працівників які використовують одну інформаційно-облікову систему. Норма в пропонованій редакції призведе до зайвих витрат на персонал без фактичного збільшення робочих годин та обсягу діяльності.</p>

1	2	3	4
	<p>використання відповідного програмного забезпечення;</p> <p>3) звіряння даних – звіряння даних має відбуватися між різними інформаційними та обліковими системами, а також на різних етапах оброблення даних, що реалізується шляхом порівняння детальної інформації та / або кінцевих даних;</p> <p>4) контролю за виправленнями – унесення будь-яких виправлень до вхідної інформації в обліковій та реєстраційній системі, інших системах фінансової системи має бути додатково проконтрольовано особою, яка, є штатним працівником фінансової компанії та не є виконавцем такого виправлення.</p>		
81	ТОВ НоваПей Кредит		
82	3. Фінансовим компаніям привести свою діяльність у відповідність до вимог Положення у строк до 30 квітня 2025 року.	3. Фінансовим компаніям привести свою діяльність у відповідність до вимог Положення у строк до 30 квітня червня 2025 року.	Пропонуємо перенести терміни виконання Положення строком на 3 місяці, враховуючи, що проєкт знаходиться на обговоренні та на обробку пропозицій регулятором потрібний певний проміжок часу, також враховуючи, що на впровадження подібної постанови НБУ №64 банкам було надано більше 18 місяців.
83	1) вимірювання (оцінка) ризиків – процес порівняння результатів	1) вимірювання (оцінка) ризиків – процес порівняння результатів аналізу ризиків з	Пропонуємо викласти у запропонованій редакції, враховуючи, що процедури

1	2	3	4
	аналізу ризиків з встановленим в документах з планування діяльності та / або в документі / документах з організації системи внутрішнього контролю рівнем схильності до ризиків та прийнятним рівнем ризику з метою прийняття рішень щодо застосування методів управління ризиками;	встановленим в документах з планування діяльності та / або в документі / документах з організації системи управління ризиками ~~внутрішнього контролю~~ рівнем схильності до ризиків та прийнятним рівнем ризику з метою прийняття рішень щодо застосування методів управління ризиками;	вимірювання (оцінки ризиків) стосуються документів з цих питань.
84	б) відповідальний працівник – працівник фінансової компанії, на якого покладено виконання окремих функцій в рамках забезпечення функціонування системи внутрішнього контролю;		Просимо регулятора надати роз'яснення, з числа яких працівників структурних підрозділів фінансова компанія має визначити цих осіб, враховуючи, що кожний працівник здійснює внутрішній контроль при виконанні своїх функцій, та враховуючи, що в фінансовій компанії визначена 2 та 3 лінії захисту, які теж свою чергу здійснюють контроль за функціонуванням системи внутрішнього контролю. Як фінансова компанія має визначити цих осіб, визначити цю відповідальність посадовими інструкціями, організаційно-розпорядчим документом? Що це за окремі функції в системі внутрішнього контролю?
85	9) документи з планування діяльності – план діяльності або документи, що містять загальний опис бачення		З метою коректного трактування фінансовими компаніями вимог Постанови просимо регулятора надати роз'яснення що

1	2	3	4
	започаткування, організації та подальшого розвитку бізнесу фінансової компанії;		це за документи (наприклад, бізнес-план, стратегія розвитку фінансової компанії), на скільки років вони складаються, ким затверджуються?
86	14) культура управління ризиками – дотримання визначених фінансовою компанією принципів, правил, норм фінансової компанії спрямованих на поінформованість усіх працівників фінансової компанії щодо прийняття ризиків та управління ризиками;	14) культура управління ризиками – дотримання визначених фінансовою компанією принципів, правил, норм законодавства фінансової компанії спрямованих на поінформованість усіх працівників фінансової компанії щодо прийняття ризиків та управління ризиками;	
87	20) підрозділ контролю – підрозділ / особа, який / яка здійснює об'єктивну та незалежну оцінку діяльності фінансової компанії, забезпечує достовірність звітування [підрозділ з управління ризиками (особа, на яку покладена функція такого підрозділу), підрозділ з контролю за дотриманням норм (комплаєнс) (особа, на яку покладена функція такого підрозділу), внутрішній аудитор / головний внутрішній аудитор (штатний працівник, на якого покладена функція проведення внутрішнього аудиту, або керівник структурного підрозділу, відповідального за проведення внутрішнього аудиту)];	20) підрозділ контролю – підрозділ / особа, який / яка здійснює об'єктивну та незалежну оцінку діяльності фінансової компанії, забезпечує достовірність звітування [підрозділ з управління ризиками (особа, на яку покладена функція такого підрозділу), підрозділ з контролю за дотриманням норм (комплаєнс) (особа, на яку покладена функція такого підрозділу), ~~внутрішній аудитор / головний внутрішній аудитор~~ підрозділ внутрішнього аудиту (~~штатний працівник, на якого покладена функція проведення внутрішнього аудиту, або керівник структурного підрозділу, відповідального за проведення внутрішнього аудиту~~)];	Пропонуємо викласти у запропонованій редакції, бо у підпункті 25 вже буде визначено термін «підрозділ внутрішнього аудиту» і буде мати вигляд єдиного підходу у викладенні інформації.

1	2	3	4
88	25) служба внутрішнього аудиту – внутрішній аудитор / головний внутрішній аудитор (штатний працівник, на якого покладена функція проведення внутрішнього аудиту, або керівник структурного підрозділу, відповідального за проведення внутрішнього аудиту);	25) ~~служба~~ підрозділ внутрішнього аудиту – внутрішній аудитор / головний внутрішній аудитор (штатний працівник, на якого покладена функція проведення внутрішнього аудиту, або керівник структурного підрозділу, відповідального за проведення внутрішнього аудиту);	Пропонуємо викласти у запропонованій редакції, бо визначення «підрозділ» по тексту проекту Постанови застосовано до комплаєнс та ризиків і буде мати вигляд єдиного підходу у викладенні інформації.
89	20. Фінансова компанія для належного функціонування системи внутрішнього контролю зобов'язана забезпечити: 1) прийняття внутрішнього документа / внутрішніх документів з питань організації та забезпечення функціонування системи внутрішнього контролю із дотриманням вимог цього Положення та законодавства України; 2) побудову відповідної організаційної структури фінансової компанії; 3) впровадження компонентів системи внутрішнього контролю; 4) наявність затвердженого порядку заміни / покладення обов'язку на час тимчасової відсутності, призначення / звільнення / припинення повноважень осіб, на яких покладено		Просимо регулятора надати роз'яснення щодо підpunkту 4 пункту 20 Постанови, а саме що це має бути за порядок заміни / покладення обов'язку на час тимчасової відсутності, призначення / звільнення / припинення повноважень осіб, на яких покладено виконання функцій внутрішнього контролю, якщо кожний структурний підрозділ фінансової компанії, який відповідає за певний процес в компанії здійснює поточні заходи контролю та управління ризиками в межах своєї відповідальності та функцій, повноважень, обов'язків, визначених посадовою інструкцією працівника, внутрішніми документами фінансової компанії.

1	2	3	4
	<p>виконання функцій внутрішнього контролю.</p> <p>Фінансова компанія зобов'язана після запровадження системи внутрішнього контролю забезпечувати її постійне та ефективне функціонування.</p> <p>Фінансова компанія зобов'язана надавати на вимогу Національного банку всю інформацію та документи, необхідні для здійснення Національним банком нагляду за дотриманням фінансовою компанією вимог щодо функціонування системи внутрішнього контролю.</p>		
90	<p>21.Суб'єктами внутрішнього контролю фінансової компанії є:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) відповідальний орган фінансової компанії та його комітети (у разі створення); 2) виконавчий орган фінансової компанії та його комітети (у разі створення); 3) підрозділи / працівники, безпосередньо залучені до процесу надання послуг (бізнес-підрозділи) та підрозділи підтримки діяльності фінансової компанії; 	<p>21.Суб'єктами внутрішнього контролю фінансової компанії є:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) відповідальний орган фінансової компанії та його комітети (у разі створення); 2) виконавчий орган фінансової компанії та його комітети (у разі створення); 3) підрозділи / працівники, безпосередньо залучені до процесу надання послуг (бізнес-підрозділи) та підрозділи підтримки діяльності фінансової компанії; 4) підрозділ / особа, на яку покладена функція з управління ризиками; 5) підрозділ / особа, на яку покладена функція контролю за дотриманням норм (комплаєнс); 	<p>Пропонуємо викласти у запропонованій редакції, бо визначення «підрозділ» по тексту проекту Постанови застосовано до комплаєнс та ризиків і буде мати вигляд єдиного підходу у викладенні інформації.</p>

1	2	3	4
	<p>4) підрозділ / особа, на яку покладена функція з управління ризиками; 5) підрозділ / особа, на яку покладена функція контролю за дотриманням норм (комплаєнс); 6) служба внутрішнього аудиту.</p>	<p>б) ~~служба~~ підрозділ внутрішнього аудиту.</p>	
91	<p>25. Заходами, дотримання яких свідчить про впровадження та ефективність, комплексність та адекватність функціонування системи управління ризиками як компонента системи внутрішнього контролю фінансової компанії є: .... 7) наявність в особі, на яку покладена функція з управління ризиками належного статусу та відповідної кваліфікації для виконання покладених на неї функцій;</p>	<p>Пропонуємо викласти у наступній редакції. 25. Заходами, дотримання яких свідчить про впровадження та ефективність, комплексність та адекватність функціонування системи управління ризиками як компонента системи внутрішнього контролю фінансової компанії є: ..... 7) наявність в осіб, на яких покладена функція з управління ризиками належного статусу та відповідної кваліфікації для виконання покладених на них функцій;</p>	<p>(3) Просимо регулятора надати роз'яснення щодо підpunkту 4 пункту 25 Постанови, яким чином регулятор планує перевіряти ефективність впровадження внутрішніх документів з питань управління ризиками, тобто які докази потрібно надати фінансовій компанії для того аби підтвердити ефективність впровадження внутрішнього документа / внутрішніх документів з питань управління ризиками. (7) функція за управління ризиками покладена на головного ризик -менеджера та головного комплаєнс-менеджера.</p>
92	<p>30. Суб'єкти трьох ліній захисту фінансової компанії зобов'язані: 1) дотримуватися вимог законодавства України, внутрішніх документів фінансової компанії, у межах повноважень виконувати рішення про застосування заходів щодо усунення / мінімізації порушень / недоліків, виявлених у системі внутрішнього контролю</p>	<p>Пропонуємо викласти у наступній редакції 3) проходити навчання, призначене / організоване фінансовою компанією із метою підвищення рівня кваліфікації у сфері ~~внутрішнього контролю~~ корпоративного управління, порядок, умови та періодичність проведення якого визначає фінансова компанія у внутрішньому документі / внутрішніх документах.</p>	<p>Пропонуємо викласти підpunkt 3 пункту 30 у запропонованій редакції, адже напрямок корпоративного управління набагато ширший та включає набагато більше питань, в тому числі систему управління ризиками, з якою повинні бути ознайомлені всі працівники з метою своєчасного виявлення та запобігання ризиків. Також, вважаємо, що не можна провести загальне навчання по внутрішньому контролю,</p>

1	2	3	4
	<p>уповноваженими суб'єктами першої – третьої лінії захисту, суб'єктами аудиторської діяльності та / або Національним банком;</p> <p>2) діяти в межах своїх повноважень, виконувати покладені на них органом управління фінансової компанії обов'язки щодо внутрішнього контролю;</p> <p>3) проходити навчання, призначене / організоване фінансовою компанією із метою підвищення рівня кваліфікації у сфері внутрішнього контролю, порядок, умови та періодичність проведення якого визначає фінансова компанія у внутрішньому документі / внутрішніх документах.</p>		<p>враховуючи, що для кожного процесу свої контрольні функції.</p>
93	<p>32. Суб'єкти другої лінії захисту в межах повноважень під час виконання функцій з контролю за дотриманням норм (комплаєнс) та функції з управління ризиками фінансової компанії:</p> <p>1) надають пропозиції щодо вибору та визначення органом управління фінансової компанії видів контрольної діяльності;</p> <p>2) консультують виконавчий орган</p>		<p>Пропонуємо регулятору розділити повноваження підрозділів 2-ї лінії захисту з метою однакового трактування вимог цього пункту фінансовими компаніями, тобто для розуміння розподілу цих повноважень між цими підрозділами.</p>

1	2	3	4
	<p>фінансової компанії з питань розроблення / перегляду внутрішніх документів, які визначають процес здійснення кожного з видів діяльності в межах системи внутрішнього контролю, та окремих процедур внутрішнього контролю; .....</p>		
94	<p>34. Фінансова компанія зобов'язана визначити у внутрішніх документах письмовий опис процесів, які забезпечують організацію та функціонування системи внутрішнього контролю, включаючи завдання, порядок та етапи здійснення заходів з контролю, відповідальних працівників, а також способи досягнення результатів щодо кожного процесу.</p>		<p>Просимо регулятора надати роз'яснення, чи достатнім є опис (визначення) цих процесів в окремих документах компанії, якщо вони визначені окремими порядками, положеннями, інструкціями та регламентами, тощо. Чи це має бути окремий документ, який описує всі процеси? Яку суть регулятор вкладає в способи досягнення результатів процесу, якщо опис процесу визначає яким чином цей процес буде здійснюватися та визначає кінцевий результат.</p>
95	<p>37. Фінансова компанія доводить до відома працівників внутрішні документи, які містять інформацію, потрібну для належного виконання такими працівниками своїх повноважень, включно з</p>	<p>Пропонуємо викласти в наступній редакції. 37. Фінансова компанія доводить до відома працівників внутрішні документи, які містять інформацію, потрібну для належного виконання такими працівниками своїх повноважень, включно з повноваженнями щодо здійснення внутрішнього контролю.</p>	<p>Просимо регулятора надати роз'яснення які документи маються на увазі (внутрішні документи, які містять інформацію, потрібну для належного виконання такими працівниками своїх повноважень, включно з повноваженнями щодо здійснення внутрішнього контролю), чи достатньо</p>

1	2	3	4
	<p>повноваженнями щодо здійснення внутрішнього контролю. Фінансова компанія зобов'язана письмово фіксувати кожен факт ознайомлення працівника із такими документами у спосіб, що дає змогу підтвердити факт такого ознайомлення, включно з ознайомленням під підпис працівника та особи, яка забезпечила проведення ознайомлення, а також дати такого ознайомлення.</p>	<p>Фінансова компанія зобов'язана письмово фіксувати кожен факт ознайомлення працівника із такими документами у спосіб, що дає змогу підтвердити факт такого ознайомлення, використовуючи внутрішні інформаційно-комунікаційні ресурси фінансової компанії, або корпоративну систему електронного документообігу з обов'язковою двофакторною автентифікацією працівника, або інший спосіб, визначений внутрішніми документами фінансової компанії, що забезпечує можливість однозначної ідентифікації працівника та дати ознайомлення, включно з ознайомленням під підпис працівника та особи, яка забезпечила проведення ознайомлення, а також дати такого ознайомлення.</p>	<p>посадових інструкцій працівників, адже вони містять повноваження, в тому числі щодо процедур внутрішнього контролю за процесом, який супроводжує кожний окремий працівник, але з посадовими інструкціями працівники ознайомлюються під підпис при прийнятті на роботу та при їх зміні.</p>
96	<p>49. Суб'єктами системи управління ризиками фінансової компанії є: 1) відповідальний орган фінансової компанії та створені ним комітети (у разі створення); 2) виконавчий орган фінансової компанії та створені ним комітети (у разі створення); 3) бізнес-підрозділи, підрозділи підтримки діяльності фінансової компанії;</p>	<p>Пропонуємо викласти у наступній редакції. 49. Суб'єктами системи управління ризиками фінансової компанії є: .... 5) підрозділ внутрішнього аудиту, внутрішній аудитор / головний внутрішній аудитор (штатний працівник, на якого покладена функція проведення внутрішнього аудиту, або керівник структурного підрозділу,</p>	<p>Просимо регулятора надати роз'яснення щодо підпункту 6 пункту 49, що це за керівники та працівники фінансової компанії, які здійснюють внутрішній контроль відповідно до повноважень, визначених внутрішніми документами, які не входять до складу органів управління фінансової компанії й підрозділів фінансової компанії? Яким чином вони можуть бути суб'єктами системи</p>

1	2	3	4
	<p>4) підрозділ з управління ризиками, головний ризик-менеджер (керівник підрозділу з управління ризиками), або особа, на яку покладена функція такого підрозділу, підрозділ контролю за дотриманням норм (комплаєнс), керівник підрозділу контролю за дотриманням норм (комплаєнс), або особа, на яку покладена функція такого підрозділу;</p> <p>5) внутрішній аудитор / головний внутрішній аудитор (штатний працівник, на якого покладена функція проведення внутрішнього аудиту, або керівник структурного підрозділу, відповідального за проведення внутрішнього аудиту);</p> <p>б) керівники та працівники фінансової компанії, які здійснюють внутрішній контроль відповідно до повноважень, визначених внутрішніми документами, та не входять до складу органів управління фінансової компанії й підрозділів фінансової компанії.</p>	<p>відповідального за проведення внутрішнього аудиту);</p>	<p>управління ризиками в фінансовій компанії?</p> <p>Пропонуємо змінити службу на «підрозділ внутрішнього аудиту», бо ідентично прописано у попередніх підпунктах п. 49 по комплаєнс та ризикам і буде мати вигляд єдиного підходу у викладенні інформації.</p>
97	<p>50. Фінансова компанія встановлює ліміти (обмеження) для ризиків, що підлягають кількісному вимірюванню, у межах</p>	<p>Пропонуємо викласти у наступній редакції. 50. Фінансова компанія встановлює ліміти (обмеження) для наступних ризиків, що підлягають кількісному вимірюванню, у</p>	<p>Чинні постанови НБУ, які встановлюють вимоги до систем управління ризиками банків та небанківських надавачів фінансових платіжних послуг не</p>

1	2	3	4
	<p>затверженого ризик-апетиту щодо кредитного ризику, ризику ліквідності, комплаєнс-ризиків, валютного ризику, операційного ризику та зобов'язана здійснювати вимірювання (оцінку) ризиків з урахуванням взаємозв'язку ризиків та впливу окремого ризику на інші ризики, що притаманні їй діяльності. Перелік та значення лімітів ризиків визначає та затверджує відповідальний орган фінансової компанії.</p>	<p>межах затверженого ризик-апетиту: кредитного ризику, ризику ліквідності, ~~комплаєнс-ризиків~~, валютного ризику, операційного ризику та зобов'язана здійснювати вимірювання (оцінку) ризиків з урахуванням взаємозв'язку ризиків та впливу окремого ризику на інші ризики, що притаманні їй діяльності. Перелік та значення лімітів ризиків визначає та затверджує відповідальний орган фінансової компанії.</p>	<p>передбачають обов'язкового встановлення ризик-апетиту до комплаєнс-ризиків, тобто не передбачається його прийняття. Передбачається тільки його пом'якшення. Прийняття комплаєнс-ризиків означає, що фінансова компанія фактично вважає допустимими порушення законодавства чи інші ризикові ситуації в напрямку управління комплаєнс-ризиком, якщо їх наслідки знаходяться у межах прийнятого ризик-апетиту до комплаєнс-</p>
98	<p>51. Система управління ризиками фінансової компанії має передбачати визначення ризиків, притаманних діяльності, встановлення лімітів ризиків (якісних та/або кількісних, єдиним значенням або діапазоном чи межами) вимірювання ризиків за новими продуктами та значними змінами в діяльності до початку їх упровадження, включаючи зміни в реалізації продуктів, зміни в системі управління ризиками фінансової компанії, встановлення допустимого рівня ризиків за новими продуктами.</p>	<p>Пропонуємо викласти у наступній редакції. 51. Система управління ризиками фінансової компанії має передбачати визначення ризиків, притаманних діяльності, встановлення лімітів ризиків (якісних та/або кількісних, єдиним значенням або діапазоном чи межами) вимірювання ризиків за новими продуктами та значними змінами в діяльності до початку їх упровадження, включаючи зміни в реалізації продуктів, зміни в системі управління ризиками фінансової компанії, ~~встановлення допустимого рівня ризиків за новими продуктами.~~</p>	<p>Відповідно до проекту Постанови (у частині термінів): 10) допустимий рівень ризику – максимальна величина ризику, яку фінансова компанія у змозі прийняти за всіма видами ризиків з огляду на здатність адекватно та ефективно управляти ризиками, а також з урахуванням обмежень, установлених законодавством України; Отже, пропозиція використовувати єдине розуміння допустимого рівня ризику як максимальної величини ризиків для компанії, без необхідності його визначати за новими продуктами.</p>

1	2	3	4
			Якщо пропозиція буде відхилена, прохання привести Постанову у відповідність для розуміння: додати окремий термін та логіку визначення допустимого ризику для нових продуктів.
99	55. Фінансова компанія у межах системи управління ризиками розробляє і впроваджує внутрішні документи з питань управління ризиками.	Пропонуємо викласти у наступній редакції. 55. Фінансова компанія у межах системи управління ризиками розробляє і впроваджує внутрішні документи з питань управління ризиками. Фінансова компанія має право використовувати у своїй діяльності внутрішні положення / процедури фінансової групи щодо управління ризиками, якщо така фінансова компанія входить до визнаної Національним банком фінансової групи, за умови відповідності таких документів вимогам цього Положення.	У межах групи можуть бути розроблені підходи до управління ризиками, які мають використовуватися учасниками групи. Задля уникнення дублювання внутрішніх документів на рівні окремого учасника та на рівні групи, які будуть містити здебільшого однакові положення щодо управління ризиками, доцільно дозволити використовувати групові документи, які, з урахуванням особливостей для фінансових компаній, будуть приведені у відповідність до вимог цього Положення.
100	56. Фінансова компанія зобов'язана мати такі затверджені відповідальним органом фінансової компанії внутрішні документи в межах системи управління ризиками: 1) стратегію управління ризиками; 2) декларацію схильності до ризиків; політику управління ризиками, включаючи ліміти ризиків, та	Пропонуємо викласти у наступній редакції. 56. Фінансова компанія, з урахуванням положень п. 55 цього Положення , зобов'язана мати такі затверджені відповідальним органом фінансової компанії внутрішні документи в межах системи управління ризиками: 3) стратегію управління ризиками; 4) декларацію схильності до ризиків;	У межах групи можуть бути розроблені підходи до управління ризиками, які мають використовуватися учасниками групи. Задля уникнення дублювання внутрішніх документів на рівні окремого учасника та на рівні групи, які будуть містити здебільшого однакові положення щодо управління ризиками, доцільно дозволити використовувати групові документи, які, з

1	2	3	4
	політики управління окремими видами ризиків у випадках, визначених цим Положенням.	політику управління ризиками, включаючи ліміти ризиків, та політики управління окремими видами ризиків у випадках, визначених цим Положенням.	урахуванням особливостей для фінансових компаній, будуть приведені у відповідність до вимог.
101	72. Кредитна політика має містити: .... 4) загальні умови, на яких мають надаватися фінансові послуги: цінові умови, строковість, обсяги, види забезпечення та рівень забезпечення (покриття) заборгованості	72. Кредитна політика має містити: .... 4) загальні умови, на яких мають надаватися фінансові послуги: цінові умови, строковість, обсяги, види забезпечення та рівень забезпечення (покриття) заборгованості	Зазвичай цінові умови – це питання тарифної, а не кредитної політики фінансової компанії. Підходи до цінових умов є більш динамічнішими ніж підходи до кредитної політики, вимога до перегляду якої не рідше ніж 1 раз на 3 роки.
102	78. Головний комплаєнс-менеджер [керівник підрозділу з контролю за дотриманням норм (комплаєнс), або особа, на яку покладена функція такого підрозділу] подає звіти щодо оцінки комплаєнс-ризиків органу управління не рідше одного разу на квартал або частіше у випадках, установлених законодавством України. Головний комплаєнс-менеджер [керівник підрозділу з контролю за дотриманням норм (комплаєнс), або особа, на яку покладена функція такого підрозділу] відповідає за організацію навчання суб'єктів внутрішнього контролю з питань дотримання встановлених	Пропонуємо викласти у наступній редакції. 78. Головний комплаєнс-менеджер [керівник підрозділу з контролю за дотриманням норм (комплаєнс), або особа, на яку покладена функція такого підрозділу] подає звіти щодо оцінки комплаєнс-ризиків органу управління не рідше одного разу на квартал або частіше у випадках, установлених законодавством України. Головний комплаєнс-менеджер [керівник підрозділу з контролю за дотриманням норм (комплаєнс), або особа, на яку покладена функція такого підрозділу] відповідає за організацію навчання для працівників фінансової компанії, включаючи працівників, які займають посади з високою відповідальністю або залучені до діяльності з високим ризиком, щодо	Пропонуємо регулятору п.78 викласти у запропонованій редакції, враховуючи, що Головний комплаєнс-менеджер – особа, яка відповідає за дотримання норм (комплаєнс) у фінансовій компанії.

1	2	3	4
	<p>фінансовою компанією вимог системи внутрішнього контролю.</p>	<p>дотримання норм законодавства України, внутрішніх документів та стандартів професійних об'єднань, вимоги яких поширюються на фінансову компанію, кодексу поведінки (етики) суб'єктів внутрішнього контролю з питань дотримання встановлених фінансовою компанією вимог системи внутрішнього контролю.</p>	
103	<p>немає пункту</p>	<p>Просимо додати наступний пункт. Фінансова компанія має право прийняти рішення про одночасне виконання функцій головного комплаєнс-менеджера та відповідального працівника фінансової компанії за проведення фінансового моніторингу на умовах суміщення з урахуванням вимог цього Положення та Положення про авторизацію надавачів фінансових послуг та умови здійснення ними діяльності з надання фінансових послуг.</p>	<p>Просимо регулятора надати таку можливість, враховуючи, що вона надана банкам та надавачам платіжних послуг.</p>
104	<p>немає пункту</p>	<p>Для прикладу: 1) продуктів, видів діяльності, процесів, що піддають фінансову компанію значному комплаєнс-ризикі та впливають на фінансову компанію у разі його реалізації, а також пропозицій щодо уникнення чи пом'якшення цього ризику; 2) випадків порушень вимог законодавства України [податкового, банківського</p>	<p>Пропонуємо регулятору визначити в цьому Положенні, що має містити звітність з оцінки комплаєнс-ризикі з метою однакового застосування всіма учасниками фінансового ринку вимог цього Положення.</p>

1	2	3	4
		<p>законодавства, законодавства про захист прав споживачів, трудового, антимонопольного законодавства, законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення, інших законів, нормативно-правових актів Національного банку та інших регуляторних органів] та внутрішніх документів під час діяльності фінансової компанії, а також застосованих санкцій до фінансової компанії або інших негативних наслідків у результаті таких порушень;</p> <p>3) випадків порушень працівниками фінансової компанії кодексу поведінки (етики), результатів дослідження їх причин та заходів щодо запобігання таким подіям надалі;</p> <p>4) випадків формування недостовірної звітності для регуляторних і контролюючих органів, а також застосованих до фінансової компанії санкцій;</p> <p>5) значних змін у законодавстві та їх потенційних наслідків для фінансової компанії;</p> <p>6) зовнішньої інформації щодо комплаєнс-ризиків (штрафи, накладені на інші фінансові компанії, події, що призвели до погіршення</p>	

1	2	3	4
		<p>репутації інших учасників фінансового ринку) та їх потенційних наслідків для фінансової компанії;</p> <p>7) випадків конфлікту інтересів;</p> <p>8) проведених навчань працівників фінансової компанії з питань, що належать до функцій підрозділу контролю за дотриманням норм (комплаєнс).</p>	
105	<p>86. Головний ризик-менеджер (керівник підрозділу з управління ризиками, або особа, на яку покладена функція такого підрозділу такого підрозділу) подає звіти щодо ризику ліквідності відповідальному органу фінансової компанії не рідше одного разу на квартал, виконавчому органу – не рідше одного разу на місяць.</p>	<p>Видалити/замінити даний пункт, лишити звітування щодо ризику ліквідності по аналогії з іншими ризиками, що визначені проектом Постанови.</p> <p>По аналогії з кредитним ризиком пункт може мати наступний зміст:</p>	<p>Проект Постанови містить надлишкове, згідно з позицією компанії, звітування щодо ризику ліквідності, з врахуванням наявності усіх інших регламентуючих процедур управління ризиком ліквідності, що передбачають у т.ч. звітування. Зокрема, але не виключно, управління ризиком ліквідності передбачає визначення лімітів, моніторинг їх дотримання та ескалацію порушень поза регулярним звітуванням.</p>
106	<p>89. Порядок діяльності служби внутрішнього аудиту, її статус, функціональні обов'язки та повноваження визначаються положенням про службу внутрішнього аудиту, яке розробляється фінансовою компанією та затверджується, відповідальним органом фінансової компанії.</p>	<p>89. Порядок діяльності служби внутрішнього аудиту, її статус, функціональні обов'язки та повноваження визначаються положенням про підрозділ внутрішнього аудиту, яке розробляється фінансовою компанією та затверджується, відповідальним органом фінансової компанії.</p>	<p>Пропонуємо викласти у запропонованій редакції, бо визначення «підрозділ» по тексту проекту Постанови застосовано до комплаєнс та ризиків і буде мати вигляд єдиного підходу у викладенні інформації.</p>

1	2	3	4
107	<p>90. Виконання функції внутрішнього аудиту фінансової компанії передбачає здійснення внутрішніх аудиторських перевірок фінансової компанії (далі – внутрішній аудит) не рідше одного разу на рік, відповідно до глобальних стандартів внутрішнього аудиту, та річного плану проведення аудиторських перевірок на звітний рік, який готується службою внутрішнього аудиту фінансової компанії на основі ризик орієнтованого підходу, затверджуються відповідальним органом фінансової компанії та доводяться виконавчому органу фінансової компанії.</p>	<p>90. Виконання функції внутрішнього аудиту фінансової компанії передбачає здійснення внутрішніх аудиторських перевірок фінансової компанії (далі – внутрішній аудит) не рідше одного разу на рік, відповідно до глобальних стандартів внутрішнього аудиту, та річного плану проведення аудиторських перевірок на звітний рік, який готується підрозділом внутрішнього аудиту фінансової компанії на основі ризик орієнтованого підходу та з урахуванням пропозицій і завдань, отриманих від відповідального органу фінансової компанії або виконавчого органу, спеціальних вимог Національного банку, затверджується відповідальним органом фінансової компанії та доводяться виконавчому органу фінансової компанії.</p> <p>За потреби для забезпечення оцінки тих сфер діяльності фінансової компанії, в яких виникли значні ризики протягом звітного року, підрозділ внутрішнього аудиту може проводити перевірки, які не включені до річного плану перевірок.</p>	<p>Пропонуємо викласти у запропонованій редакції, бо:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. визначення «підрозділ» по тексту проекту Постанови застосовано до комплаєнс та ризиків і буде мати вигляд єдиного підходу у викладенні інформації; 2. замість «затверджуються» вказати «затверджується», бо затверджується тільки План аудиторських перевірок, а не разом із глобальними стандартами внутрішнього аудиту; 3. додати про врахування пропозицій від вищого керівництва фінансової компанії та врахуванням вимог НБУ; 4. додати про можливість проводити позапланові перевірки в разі виникнення/виявлення значних ризиків у певному процесі/процедурі.
108	<p>91. Служба внутрішнього аудиту готує та подає відповідальному органу фінансової компанії звіт за результатами внутрішнього аудиту.</p>	<p>91. Підрозділ внутрішнього аудиту готує та подає відповідальному органу фінансової компанії звіт за результатами внутрішнього аудиту два рази на рік протягом 15 днів</p>	<p>Пропонуємо викласти у запропонованій редакції, бо:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. визначення «підрозділ» по тексту проекту Постанови застосовано до

1	2	3	4
		місяця, наступного за звітним періодом (пів року).	комплаєнс та ризиків і буде мати вигляд єдиного підходу у викладенні інформації; 2. відсутній конкретний період звітування перед відповідальним органом фінансової компанії.

Директор Департаменту методології регулювання
діяльності небанківських фінансових установ

Сергій САВЧУК

“ ____ ” _____ 20__ року